

Poistné rozhľady 2/ 2008

Registračné číslo MK SR: 1158/94, ISSN 1335-1044

Vydáva Slovenská asociácia poisťovní ako odborný dvojmesačník slovenského poisťovníctva

Vedúci redaktor Ing. Ivan Podstupka
Predsedníčka redakčnej rady JUDr. Jozefína Žáková

Členovia redakčnej rady
JUDr. Jozefína Žáková (predsedníčka)
Ing. Vladimír Bakeš
Mgr. Júlia Čilliková
JUDr. Imrich Fekete, CSc.
JUDr. Dušan Katonák
Prof. Ing. Anna Majtánová, PhD.
Mgr. Lucia Muthová

Cena ročného predplatného (šesť čísiel) je 271,50 Sk, do zahraničia 24,- € alebo 792,- Sk. Jednotlivé číslo 46,- Sk.

Adresa Slovenská asociácia poisťovní
Drieňová 34
P. O. Box 51
820 09 Bratislava 29

Telefón 02 / 4342 9985
fax 02 / 4342 9984
e-mail ivan.podstupka@slaspo.sk
www.slaspo.sk

Typografia, prepress Karol Rosmány
MONADA atelier s. r. o.

Tlač WELTPRINT s. r. o.
Bratislava

Obsah

Editoriál
Editorial
O istote a neistote
On Certainty and Uncertainty

01
Rozhovor
Interview
Informovanie a mediácia
Information and Mediation

02
Legislativa
Legislation
Záujem poisťovní o výklad nového zákona
Insurance Companies are Interested in the Interpretation of the New Act

04
Na aktuálnu tému
Top Story
Výhra oboch strán
Win-win Situation
Istota pre majiteľov i poisťovne
Surety for both Car Owners and Insurance Companies
Globálne otepľovanie – spomaliť alebo sa prispôbiť
Global Warming: to Reduce or to Adjust

10
Teória a prax
Theory and Practice
ERM vo finančných inštitúciách
ERM in Financial Institutions

12
Zo života asociácie
From Life of the Association
Rokovania sekcií
Section Meetings

13
Poisťovníctvo vo svete
Insurance in World
Na ruskom poisťovacom trhu prudký boom
Brisk Boom on the Russian Insurance Market
Dohra kaprúnskej katastrofy
Kaprun Disaster: The Sequel
Šťastné problémy zaistovne Münchner Rück
Happy Problems of Münchner Rück Reinsurance
Koncentrácia trhov v strednej a východnej Európe
Market Concentration in Central and Eastern Europe

16
Resumé v angličtine
English Résumé

Contents

Editorial
O istote a neistote
On Certainty and Uncertainty

01
Interview
Information and Mediation

02
Legislation
Insurance Companies are Interested in the Interpretation of the New Act

04
Top Story
Win-win Situation
Surety for both Car Owners and Insurance Companies
Global Warming: to Reduce or to Adjust

10
Theory and Practice
ERM in Financial Institutions

12
From Life of the Association
Section Meetings

13
Insurance in World
Brisk Boom on the Russian Insurance Market
Kaprun Disaster: The Sequel
Happy Problems of Münchner Rück Reinsurance
Market Concentration in Central and Eastern Europe

16
English Résumé

Editoriál

O istote a neistote

Ekonómovia v posledných rokoch vytvárajú na verejnosti dojem, že ekonomika sa v svojej podstate dá pochopiť a je predpovedateľná záležitosť. Podobné sklony majú aj zástupcovia iných spoločenských vied. Prijatie ekonomických rozhodnutí týkajúcich a verejného, či súkromného sektora sa podľa ekonómov dajú redukovat na rozhodnutia podobajúce sa na metódy v prírodných vedách. Táto koncepcia sa naplno prejavila v práci centrálnych bánk a vo finančnom sektore. Finančné inžinierstvo a menová politika založená na pravidlách, kde sa neurčité a nepresné poznatky považujú za presné poznanie, môže viesť k nesprávnym rozhodnutiam. Tvrdí to laureát Nobelovej ceny za ekonómiu Edmund S. Phelps. Ekonomika sa nedajú predpovedať do detailov. Skôr sa na ňu treba pozerat ako na systém, ktorého nie všetky riziká sú merateľné. Práve preto je ekonomika neurčitá. O tom, že je predpovedateľná, sa hovorí aj napriek tomu, že neurčitosť ako ekonomický faktor priznával nielen John Maynard Keynes, Friedrich Hayek, ale aj Milton Friedman. V sedemdesiatych rokoch neoklasická ekonomická škola prišla s hypotézou, že hoci je v trhovej ekonomike trochu informačných šumov, v podstate sa dá predpovedať jej vývoj. Hovorili, že za rizikami sú náhodné otrasy a vôbec nie inovácie, ktorých dôsledky sa nedajú predpovedať. Náhodné otrasy sa vraj dajú štatisticky predvídať. Tento model začal domino-

vať a postupne „preplával“ do kvantitatívnej finančnej teórie. Jej nástroje využívajú mnohí. Jej pravidlá využíva v svojej menovej politike Fed. Je základným nástrojom, ktorý používajú komerčné banky, inves-

tičné banky, fondy rôzneho druhu. Zástancovia neoklasickej ekonomickej teórie hovorili o veľkých výhodách tohto modelu. Tvrdili, že štatistický prístup k riziku premení finančný sektor na oveľa efektívnejší systém - bude hľadať súlad medzi veriteľmi a dlžníkmi, bude šetriť mzdy a zvyšovať zisky. Hovorili o znížení „premenlivosti“ v americkej ekonomike a túto zásluhu pripisovali menovej politike Fedu. Dnešné skúsenosti overujú pravdivosť týchto tvrdení. Rizikové úvery, premena dlhov na cenné papiere boli inováciou, ktorá mala byť predpokladom zväčšenia množstva majiteľov nehnuteľností. Avšak „riadenie rizikom“ bolo v tomto prípade veľkou neznámou. Neexistovali údaje o minulosti. Len na základe nich sa dá urobiť ohodnotenie nových aktív.

Prof. Ing. Ján Lisý, PhD.
dekan Národohospodárskej fakulty
Ekonomickej univerzity v Bratislave

Spoločnosť IURA EDITION Vás pozýva na konferenciu pod názvom

Dôležitosť zmien v riadení v poisťovníctve 21. storočia

James M. Heidema, CIAM, CLU
21. apríla 2008, Technopol Bratislava

Konferencia bude venovaná trendom v oblasti riadenia finančných poradcov, dôležitosťi prispôsobenia sa zmenám na finančnom trhu a budovaniu úspešných tímov.

Tematické okruhy

- Transformačné verzus tradičné riadenie
- Konkurencia v globálnej ekonomike
- Riadenie cez príklady
- Generácia X a Y
- Budovanie kultúry úspechu
- Budovanie zánieteného tímu

Pre koho je konferencia určená

Konferencia je určená pre riaditeľov poisťovní, bánk, poisťovacích maklérov, poisťovacích agentov, pre každého, kto pôsobí v oblasti finančného poradenstva a chce vybudovať úspešný tím.

James M. Heidema, CIAM, CLU
Pôsobil 19 rokov v poisťovníctve ako agent a manažér London Life, v jednej z najprofesionálnejších poisťovacích spoločností v Kanade. V roku 1998 založil školiteľskú a konzultačnú spoločnosť Professional Sales Plus, Inc. Spolu so svojimi partnermi vzdeláva a poskytuje konzultačné služby spoločnostiam po celom svete. J. M. Heidema je najlepšie sa predávajúci autor kníh pre oblasť poisťovníctva, ktoré boli vydané v 10 jazykoch (vrátane slovenského a českého jazyka).

Prihlášku a program konferencie nájdete na www.iura.sk
Uzávierka prihlášok: 9. apríla 2008

Usporiadateľ: Iura Edition (člen skupiny Wolters Kluwer)

Generálny partner: eurolive plus

Mediálni partneri: TREND, zbierka.sk

INSIA
INSURANCE INTELLIGENCE & ASSISTANCE

Hľadáme **Sprostredkovateľov poistenia**

INSIA je spoločnosť, ktorá podniká v oblasti sprostredkovania poistenia na základe povolenia NBS č. EUP-000921. Vzhľadom na narastajúce aktivity hľadáme nových sprostredkovateľov poistenia.

Ponúkame :

- nových klientov do správy
- možnosť prevodu a garanciu kmeňa
- unikátny software pre profesionálnu prácu - www.insia.sk/yeti
- zmluvy so všetkými slovenskými poisťovňami
- podporu a zázemie popredného poisťovacieho makléra

Naša spoločnosť je na trhu od roku 1992. Služby poisťovacieho makléra poskytujeme právnickým osobám ako aj občanom. Pokiaľ Vás táto ponuka spolupráce s našou spoločnosťou zaujala, kontaktujte nás prosím.

Insia s.r.o.
Tel.: 041 7645 898
Mobil: 0903 500 080
0905 500 080
E-mail: info@insia.sk

www.uspesnyagent.sk

Jazykové okienko

Je slovo lomítko správne?

Na pomenovanie interpunkčného znamienka v podobe čiar mierne odklonenej od zvislice, ktoré sa v písanom texte okrem iného používa na vyjadrenie podielu vyjadreného číslami, napr. 2/5 (dve pätiny), na vyjadrenie podielového alebo pomerného vzťahu dvoch veličín zaznačených číslami a značkami, ktorý sa slovné vyjadruje predložkou *na* alebo predložkou *za*, napr. *spotreba 7 l/100 km (sedem litrov na sto kilometrov), na autostráde je maximálna povolená rýchlosť 130 km/h (stotridsať kilometrov za hodinu), na naznačenie variantnosti alebo protikladnosti výrazov, napr. áno/nie, kategória odcudziteľnosti/neodcudziteľnosti, v jazykovej praxi sa nezriedka používa slovo lomítko. Slovo lomítko je utvorené príponou -tko a súvisí so slovesom lomiť, resp. s prídavným menom lomené. Slová utvorené príponou -tko však nepatria do slovnnej zásoby spisovnej slovenčiny. Namiesto nich máme spravidla slová utvorené príponou -dlo (kružidlo, ležadlo, slúchadlo, strúhadlo, nie kružitko, lehátko, sluchátko, struhátko) alebo príponou -ka. Napríklad rozmer na mape nie je merítka, ale mierka. Ani slovo lomítko nepatrí do slovnnej zásoby spisovnej slovenčiny. Namiesto neho máme slovo lomka, ktoré je takisto utvorené príponou -ka. Slovo lomka ako pomenovanie interpunkčného znamienka sa uvádza v našej základnej kodifikačnej príručke venujúcej sa pravidlám správneho písania, t. j. v Pravidlách slovenského pravopisu, ale aj v Krátkom slovníku slovenského jazyka a v slovenskej technickej norme STN 01 6910 Pravidlá písania a úpravy písomnosti. V bežnej komunikácii, ako aj v odborných textoch preto namiesto nespisovného slova lomítko je správne dôsledne používať náležite utvorené spisovné slovo lomka, ktoré funguje aj ako termín.*

PaedDr. Matej Považaj, CSc.
Jazykovedný ústav L. Štúra SAV

Kresba Pavol Jakubec

O Informačnom a sťažnostnom mieste pri Rakúskej asociácii poisťovní hovoríme s jeho pracovníčkou Mag. Sabine Bohuslav-Benkovszkou

Čo vyvolalo potrebu zriadiť stredisko pre spotrebiteľov pri VVO?

■ Cieľom založenia informačného miesta a miesta pre sťažnosti pri rakúskej asociácii poisťovní bolo umožniť mimosúdne riešenie nedorozumení medzi poistenými a poisťovňami. Poisteným sa týmto dala príležitosť predkladať svoje podania na ich riešenie a objasňovanie. Informačné miesto a miesto pre sťažnosti plní úlohu sprostredkovateľa. Sťažnosti sa riešia vždy podľa princípu vypočutia oboch strán – písomné sťažnosti spotrebiteľov sa oznamujú zainteresovaným poisťovňam, tie ich interne preveria a zaujmú k nim stanovisko. Po tom, ako príslušná poisťovňa zašle svoje písomné stanovisko Informačné a sťažnostné miesto vypracuje objasňujúcu písomnú informáciu. Podľa okolností sa stanovisko poisťovne prikladá k písomnej odpovedi. Na telefonické otázky sa odpovedá okamžite. Často nedorozumenia objasní už asociácia, ak však ide o konkrétny prípad, je potrebné ho zaslať príslušnej poisťovni. Cieľom teda je, aby obe strany mohli vyjadriť svoje stanovisko.

Aká je história informačného miesta, ako sa vyvíjali jeho pozície a právomoci?

■ Informačné a sťažnostné miesto existuje od osemdesiatich rokov. Pôvodne bolo začlenené do oddelenia pre styk s verejnosťou. Od roku 2005 je informačné a sťažnostné miesto aj vzhľadom na jeho právne súvislosti začlenené do Právneho a medzinárodného oddelenia.

Môže stredisko vstupovať do vzťahu poisťovňa – klient, či nahliadať do zmlúv alebo iných dokumentov?

■ Miesto je sprostredkovateľom medzi poisteným a poisťovňou a má možnosť nahliadať do podkladov a zmlúv, pravda, ak sú k dispozícii. Relevantné podklady, ktoré nám odovzdá klient, sa predkladá poisťovni na objasnenie.

Koľko podnetov vybavuje ročne, s akými výsledkami?

■ Najčastejšie písomne doručené prípady sú otázky, resp. žiadosti o vysvetlenie relevantných poisťovacích tém. Informačné a sťažnostné miesto prerokuje asi tisíc písomne podaných prípadov od poisťovateľov, spolupracovníkov poisťovateľov, samostatných sprostredkovateľov, zamestnancov a záujmových organizácií, napr. zastupiteľstvá územných samospráv a profesijných komôr. Narastá význam elektronickej pošty ako

Informovanie a mediácia

Sabine Bohuslav-Benkovszky

komunikačného prostriedku pre podávanie podaní a sťažností. Touto cestou sa do nášho miesta doručí vyše tri štvrtiny podaní. Narastá aj počet ústnych žiadostí. Ročne sa zaznamenáva vyše tisíc telefonických žiadostí.

Máte k dispozícii pracovníkov alebo vybavujete sťažnosti sama?

■ Ako som už povedala, Informačné a sťažnostné miesto je časťou právneho a medzinárodného oddelenia. Špeciálne otázky doručujeme expertom z iných odborných oddelení asociácie.

Myslíte si, že váš inštitút má dôveru klientov?

■ Podľa spätnej väzby od zákazníkov možno povedať, že informačné a sťažnostné miesto požíva všeobecný záujem a dôveru. Miesto často zákazníkom odpúča obchodná a priemyselná komora, územné samosprávy a profesijné komory.

Je váš systém analogický ako v bankovej asociácii? Spolupracujete?

■ Nie, nespolupracujeme. Banková asociácia funguje ako zmierovacie miesto, do výšky 4 000 eur môže prijímať rozhodnutia, ktoré sú pre peňažné ústavy záväzné. Informačné a sťažnostné miesto má úlohu sprostredkovateľa a predstavuje mediátora medzi záujmami zákazníka a hospodárstva.

Pôsobíte na finančnú gramotnosť verejnosti, napríklad v médiách, školeniami a pod.?

■ Téma finančného vzdelávania je už veľa rokov v popredí pozornosti VVO. Informačné a sťažnostné miesto v predchádzajúcom roku vydalo prepracovanú príručku pre poistenie. Je určená školám a spotrebiteľom. Informuje o všetkých dôležitých odvetviach zmluvného poistenia. Pracuje na novej informačnej brožúre pre podnikateľov a plánuje sa vydanie pre školy. Školenia v tejto súvislosti neorganizujeme.

Boli ste už predmetom nekorektného nátlaku poisťovní alebo klientov?

■ Nie. Informačné a sťažnostné miesto plní objektívnu sprostredkovateľskú úlohu.

JUDr. Milan Daráš
Legislatívna sekcia
Slovenskej asociácie poisťovní

Snímka archív

Záujem poisťovní o výklad nového zákona

Výklad nového zákona č. 8/2008 Z. z. o poisťovníctve bol predmetom pracovnej porady, ktorú na pôde Národnej banky Slovenska pripravila Slovenská asociácia poisťovní.

Vedúci oddelenia poisťovníctva Sekcie finančného trhu Ministerstva financií **JUDr. Dušan Katonák** objasnil zmeny v novom zákone. Informoval o vývoji zákona, o prácach, ktoré prebiehali na zákone, o cieľoch, ktoré si kladie nový zákon, t. j. transpozíciu smernice 2005/68/ES o zaistení, vylepšenie na základe poznatkov z praxe, využitie skúseností z bankového sektora a tiež ako prvý krok k Solventnosti II. **V rámci základných ustanovení** v prvej časti a zmien týkajúcich sa definícií pojmov upozornil na rozlíšenie pojmov v § 2 a v § 3 podľa závažnosti. Zdôraznil dôležitosť definície *poisťovacia činnosť* a nových definícií v zákone – napr. *kaptívna poisťovňa*, *veľké riziko*, *hostiteľský členský štát*, *asistenčné služby* a pod. Vychádzajú zo smernice 2005/68/ES o zaistení. Vyslovil pochybnosť o ich praktickom využití v SR. Vo všeobecných ustanoveniach sa menšia zmena týkala menovania pracovníka zodpovedného za pobočku. Smernica o zaistení vyžaduje len vedúceho pracovníka, čiže nie je potrebné menovať zástupcu pobočky.

Pri časti zákona o licenčnom procese je zmena v *povinnosti akcionárov poisťovacích spoločností predložiť zoznam im blízkych osôb s kvalifikovanou účasťou (10 percent) v pracovnoprávnom alebo obdobnom pracovnom vzťahu, stručné odborné životopisy a doklady o vzdelaní a praxi osôb navrhovaných za členov predstavenstva*. Ustanovenie § 14 zavádza nový inštitút v oblasti poisťovníctva – *zverenie výkonu činnosti alebo outsourcing*. V rámci tohto inštitútu zákon taxatívne vymenováva činnosti, ktoré sa nemôžu outsourcovať. Stanovuje podmienky, za ktorých sa takéto zverenie výkonu činnosti môže uskutočniť a procesný postup samotnej realizácie outsourcingu. Poisťovacia spoločnosť, ktorá sa rozhodne zveriť výkon jednej alebo viacerých svojich činností, má zákonnú povinnosť oznámiť takýto zámer NBS a predložiť jej návrh zmluvy so spoločnosťou, ktorej výkon zveruje na posúdenie. JUDr. Katonák k tomuto ustanoveniu poznamenal, že nie všetky služby možno subsumovať pod toto paragrafové znenie – napr. upratovacie služby, služby SBS a pod.)

Tretia časť nového zákona o poisťovníctve rieši rôznorodé záležitosti fungovania poisťovní.

Pri odvodovej povinnosti v zmysle ustanovenia § 33 (osem percent z predpísaného poistného v povinnom zmluvnom poistení) sa novým zákonom dosiahla *povinnosť ministerstva vnútra predkladať ministerstvu financií prehľad čerpaných prostriedkov*. Ministerstvo vnútra je *povinné zverejniť predmetné zúčtovanie* v súlade so zákonom o slobode informácií. Nôvum v tomto ustanovení je *aj rozšírenie použitia prostriedkov z odvodovej povinnosti a povinnosť poisťovacích spoločností o splnení*

odvodovej povinnosti informovať nielen NBS, ale aj Ministerstvo financií SR.

Nový zákon zdôraznil povinnosť poisťovacej spoločnosti zaoberať sa riadením rizík a ich identifikáciou, a to zaviesť primerané stratégie na identifikáciu rizík, prijať účinné opatrenia na riadenie rizík a monitorovať primeranosť stratégie a opatrení.

Rozšírenie súvisiacich povinností poisťovní sa týka vybavovania sťažností. Zákon zakladá *povinnosť prevziať sťažnosť v každej organizačnej zložke poisťovne, povinnosť uplatňovať účinné a prehľadné postupy ich vybavovania a viesť záznam o každej sťažnosti spolu s opatrením na jej riešenie*.

Nové je ustanovenie § 38, ktoré *vymenováva určitú kategóriu osôb a povinnosti poisťovacej spoločnosti pred uzatvorením obchodu s takými osobami*.

Malá zmena sa týka ustanovenia o konflikte záujmov, kde je *možné pripustiť prepojenie v prípade rozhodujúceho vplyvu na poisťovňu alebo zaistovňu*. Mení sa povinnosť mlčanlivosti. Poisťovacia spoločnosť *v rámci sprístupňovania, poskytovania a výmeny informácií neposkytne informácie o príslušnosti osoby k SIS alebo údaje o majetku vo vlastníctve SIS bez súhlasu SIS*.

Isté zmeny sa prijali aj pri schvaľovaní, menovaní audítora. Poisťovacia spoločnosť má *povinnosť oznámiť NBS, ktorý audítor alebo audítorská spoločnosť bola poverená preskúmaním účtovnej závierky po schválení valným zhromaždením (teda už nie dozornou radou)*. Podobne ako v celom zákone aj na tomto mieste sa predĺžila lehota z 15 na 30 dní. Ak NBS pre pochybnosť o nestrannosti a kvalifikácii navrhnutého audítora alebo audítorskej spoločnosti tento návrh odmietne, má poisťovacia spoločnosť na oznámenie nových kandidátov 30 dní. Do ustanovenia § 41 sa dostal aj inštitút „*mimoriadny audit*“. NBS je oprávnená nariadiť ho, ak zistí nedostatky v účtovnej závierke schválenej audítorm alebo audítorskou spoločnosťou, ktorú navrhla poisťovacia spoločnosť po schválení valným zhromaždením.

Zmeny sa vzťahujú aj na oznamovacie povinnosti poisťovacích spoločností, resp. predkladanie správ o hospodárení. Napr. *polročná správa sa už nepredkladá ministerstvu financií, ale NBS, ročná správa okrem iného obsahuje aj správu audítora (audítorskej spoločnosti)*. Je možnosť požiadať NBS o predĺženie lehoty na predloženie overenej účtovnej závierky. Aby mal dohľad prehľad o zmene vlastníckych podielov v spoločnostiach, stanovuje sa *povinnosť v prípade zmien podielov na základnom imaní spoločností*.

Zmeny sa presadili aj pri zodpovednom aktuárovi. *Je možnosť mať dvoch zodpovedných aktuárov zvlášť pre životné a neživotné poistenie, pričom správu predkladajú spoločne*.

Legislatíva

NBS je povinná k novému zákonu postupne nanovo vydať až 24 opatrení ako vykonávacích právnych predpisov.

Do zákona boli zapracované pripomienky Slovenskej asociácie poisťovní a Slovenskej spoločnosti aktúarov, aby bola možnosť predĺžiť lehotu na predloženie správy o činnosti poisťovacej spoločnosti zodpovedným aktúarom.

V časti vzťahujúcej sa na dohľad k zásadným zmenám nedošlo. Termín *konsolidovaný dohľad* sa nahradil *dohľadom nad skupinou*. Zásadná zmena sa neudiala ani pri právnej úprave sankcií, zvýšili sa limity. V rámci úpravy ozdravného plánu sa zmeny dotkli *nových prvkov, ktoré tento plán obsahuje (predpokladaný vývoj ekonomickej situácie, identifikácia rizík, riadenie rizík)*. Vo vzťahu k rámcu solventnosti sa *NBS oprávňuje zvýšiť požadovanú mieru solventnosti a znížiť hodnotu položiek tvoriacich skutočnú mieru solventnosti*. Núteným správcom môže byť aj právnická osoba (advokátska alebo audítorská spoločnosť).

V poslednej časti sa ocitli paragrafové znenia, ktoré sa nedali začleniť pod iné ustanovenia nového zákona. V ustanovení § 87 sa tak nachádza „spolupoistenie“, v § 88 „vyporiadanie nárokov z poistenia právnej ochrany“ a v § 89 „rozhodné právo“.

Zmeny v regulácii

Riaditeľka odboru regulácie a metodiky riadenia rizík Národnej banky Slovenska **Mgr. Júlia Čillíková** hovorila o zmenách regulácie poisťného sektora v zmysle nového zákona.

Poisťovňa alebo zaistovňa z iného členského štátu tvorí reze rezervy v súlade s právnou úpravou domovského štátu okrem technickej rezervy na úhradu záväzkov voči Slovenskej kancelárii poisťovateľov. Ak poisťovňa vykonáva poisťovaciu činnosť na území viacerých členských štátov, nemusí umiestňovať prostriedky technických rezerv do aktív na území týchto členských štátov alebo na území niektorého z nich. Mgr. Čillíková sa vyjadrila k technickým rezervám, k spôsobu ich umiestňovania, k odvodu časti poisťného, k solventnosti, k výške stanovovania poisťného a okrajovo k povinnostiam vyplývajúcim z gender smernice. V súvislosti so solventnosťou NBS ustanoví opatrením spôsob výpočtu a vykazovania skutočnej miery solventnosti, spôsob výpočtu a vykazovania požadovanej miery solventnosti, lehotu na vykazovanie skutočnej miery solventnosti a požadovanej miery solventnosti, spôsob výpočtu a vykazovania upravenej miery solventnosti a spôsob výpočtu rizikového kapitálu. Zdôraznila možnosť zapojiť sa do pripomienkového konania k opatreniam, ktoré NBS vydá ako sekundárne právne predpisy vydané k novému zákonu o poisťovníctve.

Nové možnosti sú pri spôsobe umiestnenia – kúpiť dlhové cenné papiere vydané špeciálnym účelovým nástrojom a vo forme pohľadávok a iných obdobných aktív voči zaistovní alebo zaistovní z iného členského štátu a voči zahraničnej zaistovní.

(re)

Snímky (ip)

Poradu otvorila generálna riaditeľka Slovenskej asociácie poisťovní JUDr. Jozefína Žáková. Vľavo Mgr. Júlia Čillíková z NBS Úvodné vystúpenie mal JUDr. Dušan Katonák z MF SR Pohľad na účastníkov pracovnej porady

Ohlasy účastníkov pracovnej porady na obsah seminára, miesto a zvládnutie témy prednášajúcimi.

■ **Obsah pracovnej porady veľmi aktuálny, informácie sú pre našu prácu potrebné. Miesto konania bola výborná voľba. Zvládnutie témy prednášajúcimi – výborné, presvedčivé, bolo vidieť, že ide o ich „srdcovú“ problematiku, v téme sa pohybovali ako rybky vo vode.**

**Mária Bilkovičová
EXIMBANKA SR**

■ **Obsah seminára bol veľmi dobre zvolený vzhľadom na aktuálnosť, pretože nová právna úprava má iba nadohľadnú účinnosť. S miestom konania vyjadrujem spokojnosť vzhľadom na veľmi dobrý kontakt auditória s prednášajúcimi. Zvládnutie témy prednášajúcimi: priznám sa, očakával som viac. Mňa najviac zaujímala časť vnútorný audit a riadenie rizík. Táto problematika sa prebehla veľmi rýchlo (cca za päť minút), čo nepovažujem za celkom adekvátne vzhľadom na zmeny, ktoré tam nastali. Venovanie sa časti, čo všetko musí urobiť spoločnosť, ktorá chce pôsobiť na trhu, zrejme účastníkov z existujúcich spoločností určite tak nezaujímala.**

**Branislav Kozmer
Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s.**

■ **Vzhľadom na to, že predmetom seminára bol celý nový zákon, nedalo sa v danom časovom horizonte venovať zaujímavým, ale individuálnym detailom. Takže zameranie seminára bolo úplne OK. Miesto konania – kapacitne vyťažené možnosti, na daný počet ľudí úplne postačujúce. Výborná dostupnosť a poloha NBS, takže tiež OK.**

JUDr. Katonák to poňal komplexnejšie, preberal celý zákon, kým Mgr. Čillíková sa sústredila viac na konkrétne prvky (technické rezervy a pod.). V danom časovom priestore asi maximum + priestor na diskusiu. Moje hodnotenie je vysoko pozitívne, som rád, že Slovenská asociácia poisťovní pripravuje pre svojich členov akcie podobného druhu.

Iľja Sulík

D.A.S. poisťovňa právnej ochrany, a. s.

Mediácia v poisťovníctve

Mediácia, tak ako ju definuje zákon č. 420/2004 Z. z., predstavuje jeden z možných spôsobov mimosúdneho riešenia sporov pri účasti tretej, nezávislej strany - mediátora, ktorý pomáha účastníkom nájsť optimálne riešenie. Mediátor nevynáša meritórne rozhodnutie, pretože predmetom sporu disponujú strany od začiatku do konca. Severskí mediátori dokonca tvrdia, že konflikt je vlastníctvom a tak s ním treba aj narábať. Výsledkom mediácie je dohoda, ktorá by mala na rozdiel od súdnych, rozhodcovských či arbitrážnych rozhodnutí znamenať nie výhru jednej a prehru druhej strany, ale jednoznačne výhru oboch zúčastnených. Zároveň treba zdôrazniť, že v prípade neúspechu nič nikomu nestojí v ceste pokračovať v súdnom konaní. Mediáciu, ktorej jedným z pilierov je dobrovoľnosť, môže ktorákoľvek zo strán v ktorejkoľvek fáze prerušiť a odmietnuť v nej pokračovať.

Mediácia v krajinách Európskej únie

Vo veľkej väčšine členských krajín EÚ je mediácia ako súčasť tzv. restoratívnej, resp. obnovujúcej justície na vysokej úrovni. Rozdiely sú len vo formách aplikácie. Napríklad vo Francúzsku v civilnom práve môže sudca v ktorejkoľvek fáze konania, ale len so súhlasom účastníkov menovať tretiu osobu - mediátora, aby „*vypočul strany a porovnal ich pohľady na vec s cieľom nájsť riešenie sporu, v ktorom obaja stoja proti sebe*“. Takýto vstup mediátora v žiadnom prípade neznamená, že sudca hrá druhé husle. Naopak, sudca považuje aktivitu mediátora za impulz, ktorý poľudštuje proces a snaží sa nachádzať riešenie viac v oblasti ex aequo et bono (podľa slušnosti a spravodlivosti) a dobrých mravov ako strohú reč paragrafov. Sudca určí trvanie mediácie - táto lehota nesmie prekročiť tri mesiace a obnoviť sa môže len raz.

V Holandsku v rámci pilotného projektu z 2 200 mediovaných prípadov 61 percent mediácii dospelo k dohode. Mediácia trvala v priemere 6,3 hod., obdobie trvalo v priemere 95 dní. Jednotlivé strany boli spokojné a uviedli, že v budúcnosti by opäť volili cestu mediácie. Po troch mesiacoch sa mediálne dohody úplne splnili v 66 percentách prípadov a čiastočne splnili v 22 percentách prípadov.

Výhody mediácie

Len málokteré riešenie problému majú jeho aktéri tak vo svojej moci ako mediáciu. Počínajúc právom definovať konečný výsledok a s tým spojenú zodpovednosť, cez voľbu osoby mediátora, výšku jeho odmeny, rozsah skutočností, ktoré mu oznámia pred mediáciou i počas nej, počet účastníkov, prítomnosť ďalších osôb atď. Žiadna osoba okrem hlavných aktérov mediácie totiž nerozumie povahe konfliktu ani jeho kontextom tak ako klienti samotní. Pre mediáciu sú vhodné spory, ktoré treba rýchlo riešiť, ich odkladaním by sa jestvujúce rozpory len prehľbovali. Slovom spory, ktoré jednoducho nemôžu čakať na vytýčenie pojednávania na súde.

Rýchlosť

Konflikty prostredníctvom mediácie možno riešiť takmer okamžite bez čakania na stanovenie termínu, objektívne zavinených prietahov a pod., dodržiavania procesných povinností a pevného rokovacieho poriadku. Podľa štatistik sa na 2-3 sedeniach dosahuje výsledok, teda podpis mediácie dohody. Ak sa to nepodarí v tomto časovom úseku, predpoklad úspešného záveru sa znižuje, hoci aj tu výnimka potvrdzuje pravidlo.

Ústretovosť

Pri mediácii majú účastníci jedinečnú možnosť nadviazať priamy osobný kontakt, pri ktorom môžu opustiť konfrontačnú pozíciu a zamerať sa na hľadanie obojstranne výhodného riešenia. Takto si môžu zachovať otvorenú možnosť spolupráce do budúcnosti. Až pred mediátorom totiž človek zaregistruje, že je schopný postupne opustiť konfrontačný a súperivý postoj a začať spolupracovať, čo je výsledkom i predpokladom mediácie.

Dôvernosť

Informácie získané v priebehu mediácie zostávajú dôverné a ak sa účastníci nedohodnú inak, nemožno ich zverejniť. Táto skutočnosť je zakotvená aj v § 5 zákona č. 420/2004 Z. z. o mediácii. Na žiadosť aspoň jednej zo strán možno dokonca v záverečnej mediácii dohode uviesť, že všetky strany sa dohodli na skutočnosti, že tretie strany nebudú informované nielen o obsahu, ale ani o konaní mediácie ako takej. Túto požiadavku fyzických, ale aj právnických osôb, ktoré jednoducho majú dôvod na to, aby bola táto skutočnosť utajená, musí mediátor bez akejkoľvek výhrady rešpektovať a splniť.

Vzťah rovnoprávných účastníkov

Mediácia slúži na posilnenie osoby, ktorá má vo vzájomných vzťahoch nižšie postavenie. Úlohou mediátora je udržiavať túto rovnoprávnosť počas celého mediálneho procesu s vyvrcholením v mediácii dohode.

Dobrovoľnosť

Je jedna z kľúčových podmienok mediácie, ktorá správa celý proces od začatia až po podpísanie mediácie dohody. Obe strany tým zároveň preberajú spoluzodpovednosť za výsledok konania. Dobrovoľnosť je zároveň kardinálnym atribútom mediácie, ktorá ju odlišuje od iných foriem riešenia konfliktu, predpokladajúcich istú formu nátlaku pri účasti na jeho riešení. Ak jedna strana neprejaví záujem o mediáciu, a to v ktorejkoľvek fáze, je jej začatie, pokračovanie, alebo ukončenie, navždy vylúčené. Dobrovoľnosť mediácie zároveň podčiarkuje demokraciu tohto moderného a perspektívneho inštitútu.

Orientácia do budúcnosti

Minulosť v mediácii slúži len na zorientovanie sa mediátora v tom, čo nefungovalo, resp. čo spôsobilo konflikt. Umením mediátora je opustiť problémové schémy z minulosti, zamerať sa len na budúce riešenia.

Osobnosť mediátora

Podľa zákona č. 420/2004 Z. z. môže byť mediátorom každá fyzická osoba zapísaná v registri mediátorov, na ktorej sa osoby zúčastnené na mediácii dohodnú a ktorá funkciu mediátora prijme. Strany majú možnosť dohodnúť sa na osobe mediátora, resp. si zvoliť niekoľkých mediátorov a zároveň majú možnosť mediátora v ktorejkoľvek etape mediálneho konania odvolať. Mediátor musí byť bezúhonný, dosiahnuť vysokoškolské vzdelanie

František Kutlík
Slovenský inštitút pre mediáciu
a Mediálne centrum FKČ

Snímka archív

druhého stupňa a absolvovať odbornú prípravu. Po splnení týchto predpokladov zapíše Ministerstvo spravodlivosti SR mediátora do registra mediátorov, ktorý je bežne dostupný na internetovej stránke ministerstva. Mediátor je povinný vykonávať svoju činnosť nezávisle, nestranne, dôsledne, s náležitou odbornou starostlivosťou. Musí zúčastnené osoby poučiť napríklad o možnom konflikte záujmov. Zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil účastníkom mediácie, a je povinný zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, ktoré sa dozvedel v súvislosti s mediáciou. Mediátor by mal byť odborník, ktorý na jednej strane dokonale ovláda medičné techniky či procedúry, typológiu ľudí, ale v prvom rade by mal mať príslušný ľudský rozmer.

Mediácia voči klientom poisťovne

Pri náznakoch problémov súvisiacich s vybavovaním poisťnej udalosti môže na základe podnetu poisťovacej inštitúcie vstúpiť do procesu medičná kancelária. Oslovením zákazníka, môže a/ osobným kontaktom zisťovať meritum problému z pohľadu zákazníka, b/ zákazníkovi poskytovať všetky základné informácie (nevyhnutnosť preberania pošty, kontaktovanie príslušného pracovníka poisťovacej spoločnosti individuálneho prístupu v jeho situácii...), c/ pri zistení závažných skutočností informovať poisťovacu spoločnosť, navrhnúť spôsoby riešenia, resp. pripraviť medičné konanie v zmysle zákona č. 420/2004 Z. z. o mediácií

d/ použiť tento komunikačný systém aj pre vzťahy s partnerskými a dodávateľskými firmami, aktivity v rámci public relations a pod.

Mediátor/medičná kancelária sa v rámci výkonu svojej činnosti bude riadiť zákonom č. 420/2004 Z. z. o mediácií i Etickým kódexom mediátorov, v rámci ktorých je legislatívne ukotvená otázka mlčanlivosti. To je mimoriadne dôležité pri riešení niektorých citlivých poisťných prípadov. Mlčanlivosť nad rámec citovaného zákona a kódexu sa môže garantovať a špecifikovať na zmluvnom základe medzi poisťovacou spoločnosťou a medičnou kanceláriou. Využitie mediácie ako inštitútu prvého kontaktu v styku s klientom pri situáciách, o ktorých rozhodne kompetentná zložka poisťovacej spoločnosti, je novinkou, má charakter nadštandardného prístupu k riešeniu problémov klientov poisťovacej spoločnosti a zároveň rozširuje komunikačné portfólio firmy. Samotné použitie mediácie naznačuje záujem poisťovacej spoločnosti o využitie všetkých foriem „nesilového“, kulantného a maximálne ústretového riešenia možných klientskych problémov.

Súčasťou spolupráce môže byť tréning pre pracovníkov kontaktu so zákazníkom o základných medičných praktikách, typológii klienta, spôsobe komunikácie v hraničných situáciách, zvládnutí krízových stavov atď. Tieto aktivity sa môžu realizovať na báze outsourcingu. V prípade požiadavky sa to môže vykonávať priamo pod hlavičkou poisťovacej spoločnosti za vyšpecifikovaných podmienok. Zopakujme však a podčiarknime – po neúspešnej mediácii nič nebráni riešiť vec cestou súdu, ktorý určite zoberie do úvahy skutočnosť, že poisťovňa ako jedna zo strán mediáciu v zmysle Občianskeho súdneho poriadku iniciovala.

Aplikácia mediácie vnútri poisťovne

Novým fenoménom pri riešení konfliktov na pracoviskách začína byť spolu s mediáciou aj fungovanie inštitútu ombudsmana. Čoraz viac spoločností ponúka ako ďalší zamestnanecký benefit možnosť obrátiť sa na firemného ombudsmana. Práve on by mal byť reálnou garanciou, aby sa pri riešení problémov na pracovisku využili všetky dostupné možnosti – mediácia, facilitácia, konciliácia, reporting či míting. Jednoducho, aby sa vnútrofirmitný konflikt vyriešil k všeobecnej spokojnosti, aby neeskaloval, a predovšetkým, aby nezačal žiť vlastným životom a nezasahoval širší okruh účastníkov.

Koniec-koncov inštitút ombudsmana je zaujímavý aj z pozície odľahčenia práce manažmentu. Čísla z USA hovoria, že manažéri strávia 20 – 25 percent času riešením konfliktov na pracovisku.

Niekoľko slov k osobe ombudsmana. V prvom rade by to mala byť všeobecne uznávaná autorita, ktorá môže byť v zamestnaneckom pomere alebo môže to byť napr. emeritný člen manažmentu poisťovne. Nevyhnutnou podmienkou jeho všeobecnej akceptácie a dôvery je nadhľad, objektivnosť a predovšetkým odstup od manažmentu, čo môže byť niekedy problém. Podľa vyjadrení zamestnancov v škandinávskych krajinách, ktorí sa cítili šikanovaní na pracovisku, 50 percent z nich tvrdilo, že sa tak dialo priamo zo strany manažmentu. Rovnaká štatistika vo Veľkej Británii hovorí až o neuveriteľných 80 percentách. Pritom je dôležité, aby bola intervencia správne načasovaná – teda aby vstúpil do konfliktu vtedy, keď ešte nie sú pozície strán beznádejne zabarikádované, „bojové pole“ rozdelené a atmosféra na pracovisku taká „hustá“, že sa namiesto práce začne riešiť aktuálny stav sporu. Navyše, k pôvodne jednoznačne definovanému pracovnému konfliktu sa začnú pridávať ďalšie (kompetenčné, osobné, hodnotové...) a vznikne tak neprehľadný labyrint, v ktorom sa už neorientuje nikto.

Medičný audit

Spolu so zriadením pozície ombudsmana prijímajú firmy a spoločnosti rôzne charty či kódexy, v ktorých sú zakotvené zamestnanecké práva a povinnosti voči spolupracovníkom, klientom, dodávateľom, investorom, ale napríklad aj miestnym komunitám. Ombudsman na pracovisku vychádza z týchto dokumentov a vo väčšine prípadov je oslovený práve v súvislosti s porušením niektorého z ich ustanovení. Aj činnosť ombudsmana, podobne ako mediácia, sa začína posúvať smerom k prevencii a snaží sa dostať ešte pred vznik samotného problému. Jedným z nástrojov prevencie je medičný audit na pracovisku, ktorý spočíva v zmapovaní problémových miest. Napríklad v podobe rôznych výkladov ustanovení firemného kódexu (charty), narušených medziludských vzťahov, nedostatočnej komunikácii na horizontálnej i vertikálnej úrovni, náznakov mobbingu alebo bossingu, upadajúcej vnútrofirmitnej kultúry. Úlohou mediátora je signalizovať tieto javy a zabrániť prepuknutiu do reálneho problému na pracovisku. Vytvorenie pozície firemného ombudsmana a priestoru na jeho spoluprácu s mediátorom predstavuje hodnotový a systémový fenomén, ktorý prispeje k vnútornej personálnej stabilizácii a naznačí ambície a perspektívy smerom navonok.

Kresba G. Neukamm

Istota pre majiteľov i poisťovne

Ing. Róbert Zrubák
riadiťel IRIS IDENT, s. r. o.
Banská Bystrica

Čo prináša kontrola originality

Schengenská dohoda, ktorej signatárom je aj Slovenská republika, zrušila hraničné kontroly na vnútorných hraniciach schengenského priestoru. Kontrolné činnosti súvisiace s vozidlami sa presunuli do vnútrozemia. Zainteresované krajiny majú v rámci svojej vnútornej legislatívy vytvoriť mechanizmus na zabránenie legalizácie vozidiel zmanipulovaných a pochádzajúcich z trestnej činnosti. Najefektívnejším nástrojom na realizáciu tohto cieľa je kontrola originality, ktorú sa rozhodla do svojho právneho systému zaviesť aj Slovenská republika.

Právny rámec

Z hľadiska Európskej únie právny rámec kontroly originality vychádza z Rozhodnutia Rady 2004/919/ES o potlačení trestnej činnosti súvisiacej s vozidlami, ktorá má cezhraničné dôsledky. Okrem iného sa v ňom uvádza: „V členských štátoch Európskej únie sa každý rok odcudzí približne 1,2 milióna motorových vozidiel. Tieto krádeže predstavujú značnú škodu – najmenej 15 miliárd eur za rok. Veľký podiel týchto vozidiel, približne 30 až 40 percent, ukradne organizovaný zločin. Potom ich prestávajú a vyvezú do iných štátov v rámci Európskej únie aj mimo nej.“ Cieľom Rozhodnutia je zlepšiť spoluprácu v rámci Európskej únie a predchádzať tak cezhraničnej trestnej činnosti súvisiacej s vozidlami. Mimoriadna pozornosť sa venuje vzťahu medzi krádežami vozidiel a nelegálnym obchodovaním s nimi, ako aj zamedzeniu ich legalizácie zvýšenou kontrolou pred registráciou a preregistráciou vozidiel. Manipuláciou s vozidlami dochádza k neoprávnenej zásahom nielen do identity, ale často aj do konštrukcie vozidla. Používa sa celá škála postupov, od jednoduchej zmeny VIN, výmenu dôležitých dielov až po poskladanie z rôznych, nezriedka havarovaných vozidiel. Vznikajú vozidlá, ktoré sú nielenže nespôsobilé na premávku z hľadiska neoprávnenej zmien, ale z hľadiska konštrukčných zmien aj nebezpečné.

Z hľadiska Slovenskej republiky právny rámec kontroly originality vychádza zo zákona č. 725/2004 Z. z. o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 725/2004 Z. z.) a jeho vykonávacej vyhlášky č. 578/2006 Z. z. V nadväznosti na túto právnu úpravu bolo potrebné pripraviť komplexný systém spočívajúci v určení siete pracovísk kontroly originality, vo vyšškolení technikov kontroly originality, zavedení skúšobnej prevádzky automatizovaného informačného systému, schvaľovaní prístrojov a vybudovaní stacionárnych pracovísk kontrol originality. Kontrola originality v Slovenskej republike sa začala 1. septembra 2007 na báze dobrovoľnosti. Začiatok celoplošného výkonu kontroly originality bol stanovený na 1. január 2008. V prvej etape sa kontrolám originality podrobujú jednotlivé dovezené vozidlá a vozidlá po vykonaní jednotlivých prestavby. V druhej etape, t. j. po dobudovaní určenej siete, sa povinnosť predkladať odborný posudok o kontrole originality okrem schvaľovania jednotlivých dovezených vozidiel, uznania typového schválenia ES vozidla a pod. rozšíri aj na prevod držby vozidla na inú osobu a na zmeny

vykonané na vozidle, ak tým nastane zmena alebo ak je potrebná zmena alebo doplnenie údajov zapisovaných do osvedčenia o evidencii.

Kontrolou originality sa podľa národnej právnej úpravy rozumie kontrola originality a zhodnosti vozidla vykonávaná v stacionárnom alebo v mobilnom pracovisku meraním a nedeštruktívnym skúmaním, zameraná na zisťovanie stôp neoprávneného vonkajšieho zásahu do konštrukcie vozidla alebo do dokladov vozidla v rozsahu kontrolných úkonov ustanovených citovaným zákonom, jeho vykonávacou vyhláškou a podľa vydaných metodík. Kontrolou originality sa kontrolujú identifikátory vozidla, ktorými sú výrobcom pridelené identifikačné čísla vozidla VIN a iné označenia vozidla a jeho komponentov určujúce identitu vozidla s dokladmi vozidla, ich originalita a pravosť.

Výstup kontroly originality

Výsledkom kontroly originality je stanovenie, či vozidlo je spôsobilé, dočasne spôsobilé alebo nespôsobilé na premávku na pozemných komunikáciách. Výsledok sa vyznačuje v odbornom posudku o kontrole originality. Priebeh kontroly ako aj jej výsledok sa zaznamenáva on-line do centrálného Automatizovaného systému kontroly originality – AISKO. Verejnosť si môže overiť výsledok kontroly originality priamo na www.ko.sk.

Vozidlo s výsledkom „spôsobilé“ na premávku na pozemných komunikáciách je označené kontrolnou nálepkou kontroly originality. Ak sa počas kontroly originality zistí, že došlo k neoprávneným zmenám v konštrukcii vozidla, v identite vozidla alebo dokladov, prípadne údaje o vozidle alebo dokladoch sa nachádzajú v pátracích evidenciách, vozidlo orgány činné v trestnom konaní zaistia a podrobí sa šetreniu a deštruktívnemu expertnému skúmaniu. Ak došlo k neoprávnenej zmene identifikátorov (napr. omladenie roku výroby vozidla) možno to považovať za naplnenie skutkovej podstaty trestnému činu podľa § 220 Trestného zákona.

Zabezpečenie kontroly originality

Vykonávať ju môžu len oprávnené pracoviská kontroly originality, ktoré majú na túto činnosť právoplatné oprávnenie od príslušného obvodného úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie. Kontrolu originality vykonávajú vždy dvaja technici s právoplatným osvedčením technika kontroly originality, ktoré im po absolvovaní školenia a zvládnutí skúšky takisto udeľuje obvodný úrad. Na Slovensku postupne vznikne sieť cca 200 oprávnených pracovísk kontroly originality. Zriaďovatelia, fyzické alebo právnické osoby, ktoré chcú prevádzkovať pracoviská kontroly originality a vykonávať kontroly originality, sú povinné vopred písomne požiadať obvodný úrad o povolenie na zriadenie pracoviska kontroly originality. Príslušným na udelenie povolenia na zriadenie pracoviska kontroly originality je obvodný úrad, v ktorého územnom obvode sa pracovisko zriadi.

Sieť

V súlade s § 70 vyhlášky č. 578/2006 Z. z. v každom okrese musia byť zriadené aspoň dve pracoviská oprávnené vykonávať kontroly originality vozidiel pre všetky kategórie vozidiel, a ďalšie dve pracoviská v každom krajskom meste. Každé pracovisko môže mať dve kontrolné linky a pracovať v predĺžených zmenách a cez víkendy. Ak by v danom teritóriu ani toto nestačilo, ministerstvo dopravy môže v súlade s vyhláškou rozšíriť kapacitu siete o ďalšie pracoviská tak, aby sa zabezpečila dostatočná kontrolná kapacita na vykonávanie kontroly originality. Sieť pracovísk je dostupná na www.ko.sk.

Praktické skúšky technikov kontroly originality v sídle IRIS IDENT v Banskej Bystrici

Prečo nie stanice TK

Počas technickej kontroly sa identifikátory vozidla s údajmi uvedenými v dokladoch vozidla len porovnávajú. Neskúma sa pravosť identifikátorov ani pravosť dokladov. Na to nie sú stanice technickej kontroly technologicky vybavené a kontrolní technici technicky spôsobilí.

Samotná kontrola originality jedného vozidla trvá dvom vyškoleným a skúseným technikom kontroly originality cca 80 minút. Táto vysoko špecializovaná a technicky náročná činnosť pozostáva z kontroly originality a zhodnosti vozidla, ktorá sa vykonáva na stacionárnom alebo na mobilnom pracovisku kontroly originality meraním a ne-deštruktívnym skúmaním. Zameriava sa na zisťovanie stôp neoprávneného vonkajšieho zásahu do konštrukcie vozidla alebo do dokladov vozidla v rozsahu kontrolných úkonov ustanovených zákonom, všeobecne záväzným právnym predpisom a podľa metodík vydaných ministerstvom dopravy. Ku kontrole originality treba pristupovať s veľkou vážnosťou, pretože podľa § 220 Trestného zákona je falšovanie a pozmeňovanie identifikačných údajov motorového vozidla trestným činom s hornou sadzbou odňatia slobody až 10 rokov.

IRIS IDENT – systémová a logistická podpora

V zákone č. 725/2004 Z. z. sa uvádza, že zabezpečovať činnosti súvisiace s technickými službami, akými sú napr. technické kontroly, emisné kontroly, kontroly originality, atď. je oprávnené ministerstvo alebo v mene ministerstva fyzická osoba podnikateľ alebo právnická osoba, ktorej ministerstvo udelilo na túto činnosť poverenie. Ministerstvo dopravy na základe výsledku výberového konania udelilo poverenie na technickú službu kontroly originality vozidiel spoločnosti IRIS IDENT, s. r. o., Banská Bystrica. Čiže spoločnosť IRIS IDENT nezabezpečuje samotný výkon kontroly originality, ale len systémovú a logistickú podporu. Povinnosti poverenej technickej služby kontroly originality vozidiel sú ustanovené v § 32 citovaného zákona. Patrí medzi ne najmä vývoj a prevádzka centrálného informačného systému, kam sa zaznamenávajú výsledky kontrol originality, inšpekčná činnosť, zabezpečenie školení, výroba a distribúcia tlačív atď.

Poverená technická služba kontroly originality je samofinancovateľná, čiže zabezpečuje všetky činnosti, ktorými je poverená, na vlastné náklady, bez príspevku finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu. Okrem toho poverená technická služba kontroly originality vozidiel nesmie byť personálne alebo majetkovo prepojená s oprávnenými osobami, ktoré vykonávajú kontroly originality, a nesmie vykonávať iné činnosti okrem činností, ktorými ju ministerstvo dopravy poverilo.

Napojenie na informačné systémy

Výraznou pridanou hodnotou pri kontrole originality oproti všetkým doterajším zisťovaniam pôvodu vozidla je priama spolupráca s Policajným zborom SR. V súčasnosti je už AISKO (automatizovaný informačný systém kontroly originality) priamo prepojený s novou evidenciou vozidiel, pátraním po vozidlách a s pátraním Interpolu. Súčasťou systému bude spolupráca s výrobcami a zástupcami vý-

Zistenia za dva mesiace 2008

Od začiatku roka ku koncu februára pracoviská kontroly originality zachytili 38 vozidiel s pozmenenými identifikátormi, 10 vozidiel s pozmenenými dokladmi a 21 vozidiel v pátraní.

Cena za kontrolu originality

Ceny kontroly originality ministerstvo dopravy odporúča (nie reguluje). Ich výška sa tvorí v súlade s platným zákonom o cenách a súvisiacimi vykonávacími predpismi a mala by zohľadňovať aj individuálne oprávnené náklady. U jednotlivých zriaďovateľov sa preto výsledná cena za vykonanie kontroly originality môže líšiť. Keďže odborný posudok o kontrole originality vydaný ktorýmkoľvek oprávneným pracoviskom je rovnocenný, žiadateľ môže kontrolu vykonať na ktoromkoľvek oprávnenom pracovisku. Taktiež môže využiť služby pracoviska, ktoré mu z pohľadu ceny za vykonanie kontroly vyhovuje najlepšie.

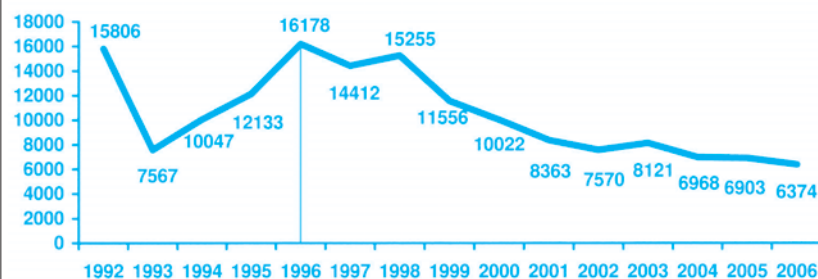
robcov vozidiel, Centrálnou evidenciou poistných udalostí Slovenskej asociácie poisťovní a databázami lízingových spoločností. V systéme sa počíta s aktívnou spolupracou súdnych exekútorov, Centrálnym notárskym registrom záložných práv a Recyklačným fondom. V štádiu legislatívnej prípravy je napojenie na európsky systém súčinnosti národných registrov vozidiel Eucaris. Každé kontrolované vozidlo a sprievodné doklady budú overované aj v pátracích evidenciách SIS II (Schengenského informačného systému 2. generácie).

Prínos kontrol originality pre poisťovne

Už som uviedol pozitívny vplyv zavedenia povinnej kontroly originality na vývoj krádeží vozidiel. Tak isto by sa analogicky dal vyjadriť vplyv aj na oblasť poistenia vozidiel. Aj keď sa to na prvý pohľad nezdá, tento vývoj by mal pozitívne zasiahnuť aj do havarijného poistenia. Pri každej kontrole originality sa okrem iného meria hrúbka povlakovej vrstvy na celom vozidle. Takto sú okamžite odhalené stopy po opravách a tie sa priamo zaznamenajú do AISKO. Ak vozidlo malo mať po havárii vymenené diely, potom každá stopa po oprave pôvodného dielu svedčí o opaku. Počas kontroly originality sa vyhotovuje rozsiahla fotodokumentácia, ktorá sa tiež zaznamenáva do AISKO. Okrem iného obsahuje snímky exteriéru, interiéru a stopy po charakteristickom individuálnom poškodení. Takto je zdokumentovaný aktuálny stav vozidla v čase každej kontroly originality, ktorú vozidlo absolvuje.

Pri prvej kontrole sa vozidlo okrem kontrolnej nálepky kontroly originality označuje 13-timi ochrannými kontrolnými nálepkami, ktoré majú špecifické vlastnosti. Ak poisťovne prejavia záujem o komplexnejšie označovanie vozidiel, resp. označovanie konkrétnych dielov, máme pripravený produkt, ktorý by sme mohli aplikovať.

Rozhodne by kontrola originality mala zaviesť poriadok aj do zničených vozidiel, resp. toho, čo po totálnej havárii z vozidla zostalo. Tzv. totálky sú často zdrojom dokladov, ktoré sa dajú zneužiť na zlegalizovanie iného vozidla, mnohokrát neoprávnenne poskladaného z viacerých častí. Tu by som apeloval na potrebu aktívnej systémovej spolupráce s poisťovňami v súvislosti s výmenou údajov o totálne havarovaných vozidlách. Pokiaľ vozidlo, zaznamenané ako totálne havarované, absolvuje kontrolu originality, malo by niesť stopy po rozsiahlej oprave. V opačnom prípade s vysokou mierou pravdepodobnosti ide o podvod. Aby sme neumožnili podvodníkom zbavovať sa problémových vozidiel formou totálnej havárie, odporúčame poisťovacím spoločnostiam vyžadovať kontrolu originality pred vyplatením poisťky. Ďalším opatrením by malo byť zavedenie povinnej kontroly originality pred recykláciou vozidla. Takáto kontrola originality by sa dokonca mohla hrať z recyklačného fondu.

V Maďarsku povinnú kontrolu originality spustili v roku 1996, počet kradnutých vozidiel sa výrazne znížil. Sekundárnym efektom kontroly originality bol pokles podvodov spojených s vozidlami.

ERM vo finančných inštitúciách I.

Sektor finančných inštitúcií je stále silne konfrontovaný s požiadavkami na efektívny systém riadenia rizík. Tie vychádzajú najmä z tlaku investorov na zvyšovanie konkurencieschopnosti, ziskovosti a efektívneho využívania kapitálu.

Ing. Štěpán Onder

Odpoveďou rozvoj disciplíny podnikového riadenia rizík ERM (Enterprise resource management – Manažment podnikových zdrojov). ERM sa vo finančných inštitúciách, ktorého ho zaviedli, stalo súčasťou strategického riadenia a významnou súčasťou ich konkurenčnej výhody. Finančné inštitúcie prevádzajú svoje strategické ciele a obchodné plány so spôsobmi riadenia rizík.

ERM verzus tradičný prístup k riadeniu rizík

Finančné inštitúcie, najmä banky a poisťovne alebo finančné konglomeráty sú priekopníci moderných metód riadenia. Tie sa stávajú štandardom pre ostatné významné korporácie. ERM je proces, ktorý rozširuje tradičný pohľad na riadenie rizík smerom k stratégii a zvyšovaniu hodnoty finančnej inštitúcie.

K rizikám sa tradične pristupovalo ako k ohraničeným oblastiam (trhové riziko, ALM riziko, poisťno-technické riziko, úverov a operačné riziko) a nehladal sa integrujúci pohľad. V minulosti neboli dostatočne vyvinuté metódy a postupy integrovaného riadenia rizika, neexistovali adekvátne technológie na riadenie rizík, finančné inštitúcie neinvestovali do skvalitnenia procesov riadenia rizík a do získavania a integrácie dát na riadenie rizík. Často chýbala adekvátna firemná kultúra podporujúca rozvoj ERM. Situácia sa za posledných pár rokov vďaka štandardom a projektom typu COSO, SOX, Bazilej II, Solventnosť II a pod tlakom ratingových agentúr a investorov výrazne zmenila. Na úspešné implementovanie sú potrebné tieto komponenty:

- metodika integrovaného riadenia rizík vrátane dokumentácie týchto metód
- dáta (zber dát), dátové sklady a technológie riadenia rizík
- procesy riadenia rizík a funkčný riadiaci kontrolný systém
- ľudia a ich know-how, vrátane adekvátnej firemnej kultúry podporujúcej ERM.

Strategický dopad risk manažmentu

Tradičné riadenie rizík sa koncentrovalo najmä na fyzické aktíva a finančné aktíva. ERM tento pohľad rozširuje o zákazníkov, zamestnancov a dodávateľov a organizačné aktíva, t. j. o nehmotné aktíva. Tým risk manažment získava strategický dopad a stáva sa integrálnou časťou tvorby stratégie a plánovania.

Päť kategórií zdrojov hodnoty finančnej inštitúcie (fyzické aktíva, finančné aktíva, zákazníci, zamestnanci/dodávatelia a organizačné aktíva) sú súčasťou stratégie finančnej inštitúcie. ERM tak transformuje podstatu riadenia rizík z disciplíny, ktorá sa usiluje rizikám vyhýbať alebo proti nim zaistiť (poistenie, hedging) do disciplíny zvyšujúcej a chrániacej hodnotu firmy. Zdroje hodnoty finančnej inštitúcie podliehajú rizikám, ktorým treba rozumieť, a ktoré sa musia riadiť. Neistota v súvislosti s budúcnosťou zdrojov hodnoty finančnej inštitúcie vytvára z ERM strategickú disciplínu.

Na riadenie rizík v rámci ERM sa často používa prístup formulovania tzv. balancovanej skóre karty, ktorá v sebe združuje komplexný pohľad na hmotné i nehmotné aktíva finančnej inštitúcie.

Pri formulovaní balancovanej skóre karty je podstatné maximálne využitie existujúcej metriky merania používaných v jednotlivých procesoch finančnej inštitúcie a tie najpodstatnejšie pravidelne a súhrnne prezentovať vrcholovému manažmentu na detailnejšie zobrazenie rizikového profilu.

Procesy ERM

ERM je súbor metód a procesov, ktoré finančné spoločnosti používajú na riadenie rizík. V rámci riadenia rizík má koordinačnú a integračnú úlohu. Cieľom je vyhodnotiť všetky riziká, ktorým je podnik vystavený. Zameriava sa na stratégiu, procesy, zamestnancov a technológie spoločnosti. Riadenie rizík prestáva byť defenzívnym odvetvím, ktoré sa zaoberá iba kontrolou a limity významných expozícií. Čím ďalej, tým viac ide o odvetvie, v ktorého rámci sa strategicky uvažuje o príležitostiach a hrozbách v rozmere ich dopadu (výška strát v korunách) a pravdepodobnosťou ich nastania (početnosť stratových udalostí). Tak sa dá zabezpečiť, že zdroje sa nasmerujú do oblastí, ktoré majú najväčšiu váhu, a i to, že sa robia adekvátne opatrenia na zabezpečenie bezproblémového chodu inštitúcie. Riadenie rizík sa tak často stáva iniciátorom štruktúrovania nových produktov, prípadne úprav existujúcich produktov a tiež iniciátorom aktivít ku skvalitneniu procesov.

Hlavným odlišovacím znakom medzi svetom finančných inštitúcií korporácií je ústredná rola procesu riadenia rizík a kapitálu a nadväzujúce procesy kapitálovej alokácie a rizikovo prispôbenej cenotvorby produktov a merania výkonnosti prostredníctvom rizikovo prispôbenedých metrik typu RAROC (Risk Adjusted Return on Capital). Rizikovo prispôbenedé ukazovatele výkonnosti založené na koncepte ekonomického kapitálu podporujú dlhodobou stabilitu ROE (Return On Equity).

Potreba konceptu ekonomického kapitálu

Potrebu konceptu ekonomického kapitálu vyvolala najmä praktická potreba finančných inštitúcií riešiť otázky výkonnosti finančnej inštitúcie na úrovni obchodných línií, oceňovať produkty podľa expozície v riziku, prepojiť ciele líniových manažérov a maximalizovať hodnotu finančnej inštitúcie a potreba aktívneho riadenia úverového portfólia.

Ekonomický kapitál je potenciálna neočakávaná strata v jednoročnom horizonte a definovanom intervale spoľahlivosti zodpovedajúcom ratingu finančnej inštitúcie. To znamená, že leží v rozpätí 99,5 – 99,97 percenta. Štandardným spôsobom výpočtu ekonomického kapitálu na portfóliu P je rozdiel jednoročného VAR a očakávanej straty z náhodných veličín X_p :

$$EC(P) = \text{VAR}_\alpha(X_p) - E(X_p)$$

Koncept ekonomického zisku (EP) v roku 1890 navrhol ekonóm Alfred Marshall. Rozpracovali ho Peter Ducker (1964) a Stern-Stewart (1980) v rámci konceptu EVA. Spôsob výpočtu ekonomického zisku spočíva v odčítaní časti nákladov na kapitál od čistého zisku (NI).

$$EP = NI - k \cdot EC(P)$$

$$NI = \text{výnosy} - \text{náklady} - \text{dane} - \text{očakávaná strata (EL)}$$

$$EL = PD \cdot LGD \cdot EAD$$

(V rámci Bazileja II sa očakávaná strata pri úverovom riziku počíta ako súčin PD – pravdepodobnosti úpadku dlžníka, LGD – straty v úpadku a EAD – expozície v úpadku.)

RAROC ako jeden z rizikovo prispôbenedých ukazovateľov výkonnosti finančnej inštitúcie sa vypočíta ako podiel ekonomického zisku a ekonomického kapitálu:

$$\text{RAROC} = EP/EC$$

ERM a zdroje hodnoty finančnej inštitúcie

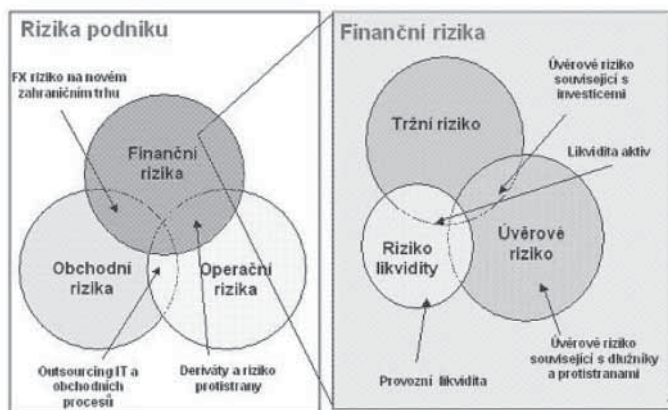

leden	únor	atd.			
Finanční		Cíl OBCHODNÍ LÍNE ZMĚNA STATUT		Zákazníci	
Celkové náklady rizik	☐	☐	☐	Úroveň služeb	☐
Náklady/ztráty	☐	☐	☐	Spokojenost zákazníků	☐
Expozice v riziku	☐	☐	☐		☐
Zaměstnanci		Cíl OBCHODNÍ LÍNE ZMĚNA STATUT		Procesy	
Výkonnost řízení rizik	☐	☐	☐	Nálezy auditu (obecně)	☐
Obrátka zaměstnanců	☐	☐	☐	Nálezy auditu v oblasti řízení rizik	☐
Celkové povědomí o řízení rizik	☐	☐	☐	Sdílení nejlepší praxe	☐
Podvody zahrnující zaměstnance	☐	☐	☐	Plnění akčních plánů	☐
Spokojenost s řízením rizik	☐	☐	☐	Kontrolní opatření	☐

Klíčové rizikové indikátory

Procesy rizikovo orientovaného řízení

Vzájomná závislosť rizík

Prínosy ERM

Prvok charakterizujúci novú dimenziu podnikového riadenia rizík spočíva v tom, že ERM sa nezaobrá len riadením rizík fyzických a finančných aktív a pasív. Venuje pozornosť aj riadeniu rizík nehmotných aktív typu značka, produkt, ľudia, procesy a postupy, patenty, know-how a pod. Tak hovoríme o riadení strategického rizika, reputačného rizika, obchodného rizika, či operačného rizika. Disciplína podnikového riadenia rizík ERM sa stáva súčasťou celkovej firemnej stratégie, rastie jej váha v rámci procesov firmy. Aj pozícia riaditeľa riadenia rizík (CRO) sa začlenila do najvyššieho vedenia priamo pod generálneho riaditeľa (CEO).

Ďalšou zmenou pohľadu na spôsob riadenia rizík v rámci ERM je fakt, že ide o vytvorenie integrovaného systému riadenia rizík. Na rozdiel od minulosti, keď sa izolovane riešilo upisovacie riziko neživotného poistenia, trhové riziko, úverové riziko, operačné riziko, strategické riziko, reputačné riziko a pod., sa ERM zameriava na riadenie rizík vo svojom súhrne. To umožňuje adresovanie skutočne najhorúcejších problémov finančnej inštitúcie. Čiastkové odvetvia riadenia rizík nemiznú, ale okrem nich sa vytvorila nová strategická disciplína – podnikové riadenie ERM.

Zavedenie ERM vo finančnej inštitúcii má rad prínosov. Zníži náklady financovania a vďaka vyššej kvalite riadenia a transparentnosti vplyvom používania rozšíreného rizikového reportingu sa zlepši prístup k financovaniu. Kapitál sa efektívne alokuje podľa vzťahu výnosu a rizika. ERM umožňuje merať výkonnosť finančnej inštitúcie a jej útvarov v závislosti na ich prínose k hodnote spoločnosti. Zvyšuje sa transparentnosť spoločnosti a jej atraktivita pre investorov, zákazníkov i zamestnancov. Zlepší sa rozhodovací proces a systém včasnej výstrahy, zvýši sa citlivosť, minimalizuje sa prekvapenie. V neposlednom rade naplňuje ERM požiadavky regulátorov a ratingových agentúr, čím sa znižujú prípadné pokuty a reputačné riziká spojené s negatívnou publicitou.

Ďalšie prínosy ERM

- Medzi ďalšie prínosy ERM patrí:
 - v rámci koordinovaného a strategického rámca postihuje všetky riziká naraz
 - jednotlivým manažerom poskytuje informácie a stimuly k optimalizácii vzťahu rizika a výnosu a tým posilňuje schopnosť firmy dosahovať svoje strategické zámery
 - poskytuje firme konkurenčnú výhodu a vytvára hodnotu pre akcionárov, znižuje volatilitu zisku
 - umožňuje manažmentu kvantifikovať a riadiť vzťah rizika a výnosu pre riziká, ktorým je vystavená celá firma
 - pomáha uchovať prístup na kapitálové trhy (resp. k bankovým facilitám) a prístup k ostatným zdrojom nevyhnutným na naplnenie firemnej stratégie a obchodných plánov
 - systém zabezpečí všetky materiálne riziká, ktoré vlastní procesný vlastník, a to tak, že sa vzťah rizika a výnosu riadne prehodnocuje
 - chráni a posilňuje aktíva a imidž organizácie
 - rozvíja a podporuje znalosti pracovníkov
 - minimalizuje náklady na kapitál, budovaním vlastných modelov prostredníctvom investovania do informácií a IT infraštruktúry
 - prispieva k efektívnemu využívaniu kapitálu a jeho optimálnej alokácii.

Ing. Štěpán Onder, partner spoločnosti BTAI, Praha

Globálne otepľovanie – spomaliť alebo sa prispôbiť

Extrémov v počasí bude pribúdať

RNDr. Peter Jurčovič
meteorológ

Žijeme v krásnej dobe. Je nám tak dobre, že si spokojne ničíme životné prostredie. Žijeme v dobe informačného boomu a už sa tak topíme v záplave informácií, že ani nedokážeme rozoznať, čo je dobré pre dnešného človeka a čo by mohlo zničiť nasledujúce generácie. A ak to aj dokážeme, tak mnohým ľuďom je to jedno, majú jediný životný cieľ – byť bohatý za každú cenu. A najlepšie hneď. Zajtra alebo o rok je neskoro. Nikomu sa nechce čakať. Platí to rovnako pre jednotlivca ako pre celé krajiny. Platí to pre celú civilizáciu. Ženieme sa do záhuby? Je to ťažká doba aj pre poisťovne?

Zo zahraničných zdrojov vieme, že v roku 2004 celkové materiálne škody zapríčinené prírodnými katastrofami alebo zlyhaním človeka dosiahli na celom svete rekordnú úroveň 49 mld. USD. Väčšinu týchto škôd majú na svedomí tropické cyklóny v USA a Japonsku. Pritom na celom svete zahynulo 300-tisíc ľudí, vrátane 280-tisíc mŕtvych a nezvestných, za ktorých sú zodpovedné ničivé vlny cunami v Indickom oceáne v decembri.

Hurikány, záplavy, zemetrasenia a búrky – tropické i snežné – v roku 2005 predstavovali na svete pre veľké poisťovne dokonca až sto miliárd dolárov. Vyžiadali si približne stotisíc ľudských životov. Strát na ľudských životoch bolo pritom podstatne viac, ale keďže boli v oblastiach „nepoistených“, nedostali sa do tabuliek.

Väčšina prírodných katastrof je pre nás na Slovensku vzdialená a na prvý pohľad nemá ako zasiahnuť do nášho života. Ale je to naozaj tak? Po hurikáne Katrina sa odborníci vyjadrovali, že to bude mať vplyv na výšku poistného motorových vozidiel aj na Slovensku... A veľké povodne, búrky, horúčavy a suchá sa v posledných rokoch vyskytujú už aj u našich susedov v strednej Európe, takže sa na ne treba pripraviť aj na Slovensku. Globálne otepľovanie bude pokračovať a extrémov v počasí pribúdať. A poisťovne budú mať stále viac výdavkov.

Čo je globálne otepľovanie

V dejinách ľudstva bolo mnoho významných medzníkov. Ale jeden z najprevratnejších bola v 18. storočí priemyselná revolúcia. Mestá zbúrali hradby, stavali továrne, ľudia sa sťahovali do miest za prácou. Vybudovali sa železničné trate, prístavy. Feudálna spoločnosť sa postupne rozkladala. Vznikla kapitalistická spoločnosť. Jej tromfom bol parný stroj a ten potreboval uhlie. A tak sa začalo znečisťovať životné prostredie.

Na konci 19. storočia sa zistilo, že oxid uhličitý uvoľňovaný pri spaľovaní uhlia môže zvyšovať teplotu atmosféry a začalo sa hovoriť o skleníkovom efekte. Skleníkový efekt je názov pre jav spočívajúci v ohriatí nižších vrstiev atmosféry v dôsledku toho, že atmosféra cez deň prepúšťa krátkovlnné slnečné žiarenie k zemskému povrchu a v noci pohlcuje dlhovlnné žiarenie Zeme a otepľuje sa. Podobný úkaz možno pozorovať v skleníkoch, odtiaľ pochádza názov. Prírodný skleníkový efekt sa prejavuje už vyše štyri miliardy rokov a udržiava teplotu planéty asi o 33 stupňov vyššiu, ako keby tento efekt neexistoval. Pomáhajú tomu skleníkové plyny a najmä vodná para.

Na konci 80. rokov 20. storočia sa slovné spojenie „skleníkový efekt“ začalo bežne používať v súvislosti s globálnym

otepľovaním a dávalo sa do súvislosti s ľudskými činnosťami. Globálne otepľovanie je teda proces všeobecného otepľovania atmosféry Zeme. V histórii našej planéty sa prirodzene prejavovalo a prejavuje v medziladových dobách. Dnes sa však hovorí o otepľovaní zapríčinenom činnosťou človeka.

Najprv sa len teoretizovalo. Vznikli rôzne hypotézy vysvetľujúce globálne otepľovanie. Zrodilo sa mnoho počítačových modelov, mnoho scenárov predpovedajúcich mieru oteplenia v 21. storočí, veľkosť klimatickej zmeny. Ale až keď sa objavila ozónová diera nad Antarktídou, keď na severnom póle po 50 miliónoch rokov praskol ľad a objavila sa voda a celková plocha arktického ľadu sa povážlivo zmenšila, ľudstvo dospelo aj ku konkrétnym krokom na ochranu nášho životného prostredia, našej planéty. Dohadlo ho k tomu aj poznanie, že len medzi žabami už vyhynulo okolo 70 druhov a ďalších 200 druhov živočíchov má existenčné problémy. Samotné globálne otepľovanie by nemuselo byť až takým hrozným problémom, živočíšna aj rastlinná ríša by sa vedela prispôbiť, keby to trvalo niekoľko storočí. Avšak všetko sa to deje šíleným tempom a dnes by už mali mať obavy nielen ľudia na pobrežiach oceánov, kde im hrozí zaplavenie v dôsledku zdvíhania hladiny vody, ale aj ľudia na Slovensku. Nemôžeme sa spoliehať, že pred 1 000 rokmi bolo Grónsko zelenou krajinou a takto ďaleko sme sa ešte v rámci otepľovania nedostali. Lenže treba povedať, že nikdy v minulosti nežilo na našej planéte toľko ľudí ako teraz.

Kjótsky protokol

A tak sa konečne v roku 1992 v OSN rokovalo o klimatických zmenách a o nebezpečenstve globálneho otepľovania. Rámcový dohovor OSN o zmene klímy bol prijatý 9. mája 1992 v New Yorku. Slovenská republika sa stala tiež jeho právoplatnou členskou krajinou a svojou ratifikáciou 25. augusta 1994 sa zaviazala plniť všetky jeho záväzky. Dohovor nadobudol platnosť 23. novembra 1994.

Rámcový dohovor OSN o zmene klímy je v celej histórii ľudstva najdôležitejším opatrením na zmiernenie a zamedzenie potenciálnej hrozby klimatických zmien v dôsledku rapídneho nárastu antropogénnych emisií skleníkových plynov.

Hlavným cieľom spomínaného dohovoru je stabilizovať koncentráciu skleníkových plynov v atmosfére na takej úrovni, ktorá by umožnila predísť nebezpečným dôsledkom interakcie ľudstva a klimatického systému Zeme.

Táto úroveň by sa mala dosiahnuť v prijateľnom časovom horizonte tak, aby sa ekosystémy mohli prispôbiť zmene klímy prirodzenou cestou, pričom by nebol ohrozený ekonomický rozvoj a produkcia potravín.

Kjótsky protokol je doplnok Rámcového dohovoru OSN o zmenách klímy. Krajiny, ktoré podpísali tento protokol, sa zaviazali znížiť emisie oxidu uhličitého a piatich ďalších skleníkových plynov, alebo sa zaviazali k obchodu s emisiami, ak udržiavajú alebo zvyšujú emisie ich plynov. Protokol bol dohodnutý v Kjóte v decembri 1997. Nadobudol platnosť 16. februára 2005, keď ho ratifikovalo Rusko. Dodnes ho nepodpísali USA. Pritom práve USA sú najväčším producentom skleníkových plynov, konkrétne oxidu uhličitého. Vláda prezidenta Georgea W. Busha dlho odmietala uznať úlohu človeka v tomto probléme, a to dokonca aj vtedy, keď vedci odhadli, že jedna štvrtina nebezpečných plynov zachytávaných v atmosfére teplo pochádza práve z amerických zdrojov.

Niekdajšieho viceprezidenta, dnes bojovníka za ochranu životného prostredia Ala Gora konečne prijali v Kongrese. Aj vďaka jeho osobe a filmu Nepríjemná pravda sa otázka

Snímky archiv

boja proti klimatickým zmenám začala verejne prerokovať. Bush odmieta prijať akékoľvek riešenia, ktoré by priamo ohrozili americký ekonomický rast či pracovné miesta. Podľa jeho vyjadrení je iba ekonomická prosperita jedinou vhodnou odpoveďou na dôsledky globálneho otepľovania, pričom by radšej financoval vývoj čistých technológií. Americká vláda tvrdí, že akékoľvek obmedzenia z jej strany budú úplne zbytočné, keď tak nespraví i Čína a India. Tie sa v rámci Kjótskeho protokolu považujú za rozvojové krajiny, a preto i reštrikcie voči nim sú miernejšie.

USA produkujú štvrtinu skleníkových plynov. Ale Čína a India predstavujú už tretinu obyvateľstva Zeme a celú svoju ekonomiku podriadili čo najrýchlejšiemu rastu, a to aj za cenu zničenia svojho životného prostredia. Veď už teraz je 12 najznečistenejších miest na svete v Číne! A to sú všetko obrovské, miliónové mestá. O pár rokov Čína dobehne USA v produkcii skleníkových plynov. Ako to, že majú nulové kvóty a štatút rozvojovej krajiny, na ktorú sa obmedzenia nevzťahujú? Môžeme sa teda čudovať USA? Medzi tempom makroekonomického rozvoja Európskej únie, USA, Indie a Číny existujú veľké rozdiely. Čína v raste HDP viac ako dvojnásobne predstihuje USA a tie dvojnásobne prekonávajú priemer EÚ.

Rokovania sa zostrujú, lietajú aj šľahačkové torty, ale málokedy sa vedú debaty o fyzikálnych podmienkach klimatických zmien. Viac sa diskutuje o spomalení ekonomického rozvoja, o medzinárodnom práve, o obchodovaní s technológiami a emisnými kvótami. Na scéne sa presadzuje environmentalizmus. Upozorňuje naň aj český prezident Klaus, ktorý bol vybraný ako hlavný oponent Al Gorovej ofenzívy proti Bushovi.

Nenadobudli ste ešte dojem, že sa tu akosi používa dvojaký meter? A to sme ešte nehovorili o úspešnosti Kjótskeho protokolu!

Na posúdenie efektívnosti Kjótskeho protokolu je potrebné porovnať globálne otepľovanie s dohodou a bez dohody. Niekoľko nezávislých vedcov sa zhoduje v názore, že dosah Kjótskeho protokolu na globálne otepľovanie je pravdepodobne veľmi malý. Dokonca aj niektorí obrancovia Kjótskeho protokolu sa zhodujú, že jeho dosah je malý. Avšak považujú ho za prvý krok, ktorý je dôležitý viac z politického ako praktického hľadiska, pre ďalšie redukcie v budúcnosti dosahujúce možno až 70 percent.

Niektoré odhady naznačujú, že keby sa aj Kjótsky protokol úspešne a celkovo splnil, redukcie emisií by zredukovali zvýšenie globálnej priemernej teploty v rozpätí približne medzi 0,02 °C a 0,28 °C do roku 2050 (zdroj: Nature, október 2003), v porovnaní s predpokladaným zvýšením teploty v rozpätí medzi 1,4 °C a 5,8 °C od roku 1990 do roku 2100 predpovedaným IPCC (Medzivládny panelom pre klimatickú zmenu).

S akou veľkou klimatickou zmenou sa dokážeme vyrovnáť?

Každý deň ničíme našu prirodzenú klímu tým, že využívame fosílna palivá (ropu, uhlie, plyn) na získavanie energie a na dopravu. Zmeny klímy majú dopad na náš život a očakáva sa, že v nasledujúcich rokoch sa následkom ich pôsobenia zničí veľké množstvo prírodných území. Preto potrebujeme výrazne znížiť nárast skleníkových plynov. Má to zmysel z hľadiska ochrany životného prostredia i ekonomiky.

Keby boli okamžite zastavené všetky emisie skleníkových plynov, do atmosféry sa ich už dostalo množstvo, ktoré zvýši teplotu o 1,2 až 1,3 °C. (V roku 2006 na celej Zemi

človek zapríčinil emisiu do atmosféry takmer 10 miliárd ton uhlíka.) Cieľom celosvetového snaženia v boji proti klimatickým zmenám by mala byť snaha nezvýšiť celkovú priemernú teplotu o vyše 2 °C. Nárast celkových priemernej teplôt o vyše 2 °C by totiž znamenal likvidáciu množstva ekosystémov a rozvrátenie klímy. Máme veľmi málo času, nie viac ako jedno až dve desaťročia, počas ktorých môžeme ešte zmeniť náš energetický systém a zabrániť tak katastrofe.

Zvýšenie celkovej priemernej teploty o 2 °C bude znamenať, že

- miliónom ľudí bude hroziť vo väčšej miere hlad, malária a záplavy a miliardám nedostatok pitnej vody;
- najväčšie dopady postihnú predovšetkým najchudobnejšie a rozvojové krajiny, najmä v subsaharskej Afrike, južnej Ázii, v častiach juhovýchodnej Ázie a Latinskej Ameriky;
- hrozí roztopenie najrozsiahlejších ľadových pokrývok, ktoré bude mať počas najbližších storočí za následok vystúpenie morskej hladiny o niekoľko metrov. Ide predovšetkým o Grónsku ľadovú pokrývku (nárast o sedem metrov) a Západoantarktiku ľadovú pokrývku (WAIS, nárast o 5 až sedem metrov). Rýchlosť topenia Grónskej ľadovej pokrývky sa neustále zvyšuje;
- zvyšovanie hladiny oceánov ohrozí obyvateľstvo na celom svete, predovšetkým v nižšie položených oblastiach rozvojových krajín (Bangladéš, južná Čína), ohrozené sú takisto nižšie položené ostrovné štáty kdekoľvek na svete, nehovoriac o nízko ležiacich štátoch (Belgicko, Holandsko, severozápadné Nemecko) a juhovýchodnej časti Veľkej Británie.

Zmierime sa alebo si zvykneme

Tým, že sa prízemná vrstva atmosféry relatívne otepluje, vznikajú viaceré súvisiace klimatické zmeny. Ide predovšetkým o ohrievanie povrchu pôdy a vody, zmeny vo výpare z pôdy, rastlín a vody, zmeny v atmosférickej a morskej cirkulácii a v režime zrážok, posunú sa aj klimatické pásma. Tak sa môže stať, že tam, kde boli doteraz vhodné podmienky na život ľudí (zdroje vody a možnosti poľnohospodárstva), o niekoľko desaťročí už nebudú. Týka sa to predovšetkým rozvojových krajín, kde sa tento proces už začal.

V teplejšej atmosfére je viac vodnej pary. Procesy spojené s vodou majú väčšiu dynamiku (cyklóny, búrky, víchrice, intenzívne dažde, ale aj sucho). Ak vzrastie teplota atmosféry u nás v lete o 3,5 °C, tak sa v porovnaní s podobnými situáciami v minulosti veľmi pravdepodobne zvýšia veľmi vysoké úhrny zrážok pri silných búrkach a cyklónach až o 40 percent. Všetko nasvedčuje, že v teplejšej atmosfére bude väčšia premenlivosť počasia, teda všetky extrémne počasia budú výraznejšie. Sú náznaky, že aj tieto zmeny sa už začali.

Sú iba dve možnosti, ako sa s tým vyrovnáť – pokúsiť sa spomaliť proces globálneho otepľovania redukciami emisií skleníkových plynov do atmosféry, alebo sa zmene klímy prispôbiť. Obidve cesty sú náročné na technológie, financie a potrebujú dohodu medzinárodného spoločenstva. Hrozba negatívnych dôsledkov zmeny klímy je však taká veľká, že sa nakoniec budú musieť najmä hlavné vinníci (priemyselne rozvinuté krajiny) dohodnúť.

Veľa však môže urobiť aj každý jednotlivec, každý občan najmä zmenou zaužívaného životného štýlu orientovaného na zbytočnú spotrebu. Je viacero dôkazov, že sa dá udržať rastúca životná úroveň a potravinová bezpečnosť aj po prijatí účinných opatrení na spomalenie globálneho otepľovania.

Zo sekcií a pracovných skupín

Sekcia pre boj s poisťovacími podvodmi sa zišla 26. februára. Zaoberala sa otázkami cezhraničnej spolupráce jednotlivých poisťovní vo veciach podvodov. V tejto súvislosti sa hovorilo aj o dokumente CEA, ktorý sa týka podvodov s DPH. Ďalšou témou boli možnosti prístupu poisťovní do AISKO – Automatizovaného informačného systému kontroly originality. Diskutovalo sa o pozitívach a negatívach systému v rámci skúšobnej prevádzky. Členovia môžu podať podnety na prípadnú úpravu systému.

Na rokovaní NBS a pracovnej skupiny aktuárov 6. marca sa diskutovalo o náležitostiach správy zodpovedného aktuára o činnosti poisťovne alebo zaistovne. Návrh podstatne mení rozsah a obsah aktuárskych práv. Účastníci pripravili návrh zmien a dohodli sa na ďalšom stretnutí ku gender smernici.

Legislatívna sekcia rokovala 13. marca 2008. Stretnutie bolo tematicky zamerané na problematiku vinkulácií v poisťovníctve. Diskutovalo sa o pojme, obsahu a forme vinkulácií a deklarovala sa snaha uľahčiť poisťovníam narábanie s formulármi, ktoré pri vinkuláciách vyžadujú banky. Odporučilo sa vstúpiť do rokovania so Slovenskou bankovou asociáciou, aby sa vyjasnili niektoré pojmy, zjednotili formuláre a tým aj zjednodušila administratíva. Konečným cieľom by malo byť uľahčenie komunikácie s naším spoločným klientom.

Ďalším bodom rokovania boli Tézy jednotnej právnej úpravy finančného sprostredkovania a finančného poradenstva. Členovia sekcie sa dohodli, že sa k tejto téme vrátia po prediskutovaní v poisťovniach.

Historicky druhé zasadnutie **Sekcie interného auditu** 17. marca 2008 sa zaoberalo pripravovanými vykonávacími predpismi k Zákonom o poisťovníctve, najmä pripravovanému opatreniu NBS o podrobnostiach organizačnej štruktúry a systému riadenia poisťovní a podrobnostiach o systéme vnútornej kontroly, činnosti a zodpovednosti útvaru vnútorného riadenia poisťovne. Vzhľadom na to, že Národná banka Slovenska začne práce na nej až v druhom polroku, a jej podkladom bude metodické usmernenie pre banky, sa členovia sekcie dohodli, že budú tento dokument analyzovať. Výsledky analýzy budú slúžiť na ďalšiu diskusiu s NBS pri príprave vykonávacieho predpisu.

(zz)

Zomrel Ján Patoprstý

Slovenská asociácia poisťovní so smútkom prijala správu o skone Jána Patoprstého. Ján Patoprstý začal v poisťovníctve pracovať pred druhou svetovou vojnou, zaoberal sa poisťovaním poľnohospodárstva. Po zlúčení poisťovní v roku 1948 pracoval v Československej poisťovni, n. p., ktorá sa neskôr zmenila na Štátnu poisťovňu. Po jej rozdelení na dve národné poisťovne v roku 1969 bol až do odchodu do dôchodku v roku 1979 poverený riadením obchodného a prevádzkového úseku Slovenskej štátnej poisťovne. Bol popredným spoluautorom unikátneho diela – trojväzkových Dejín poisťovníctva. V roku 2007 mu Slovenská asociácia poisťovní pri príležitosti jeho 90. narodením udelilo Čestné uznanie. Česť jeho pamiatke.

Nový akcionár OTP Garancia

OTP Banka a Groupama uzavreli 11. februára 2008 výhradnú, strategickú zmluvu o regionálnom partnerstve v oblasti životného a neživotného poistenia a v oblasti predaja bankových produktov. V zmysle tejto zmluvy Groupama kúpi 100 percent akcií OTP Garancia, ktorá je jednou z popredných poisťovní v Maďarsku, a tým nadobudne aj akcie dcér v Rumunsku, Bulharsku a na Slovensku. V zmysle zmluvy Groupama sa zaviazala kúpiť aj osem percent akcií OTP Banky, čím by sa regionálna spolupráca podchytila aj kapitálovo.

Francúzska poisťovňa zaplatí OTP Banke 617 mil. eur. Partnerstvo sa dohodlo na 20 rokov s opciou jeho predĺženia. V súčasnosti sa začína proces schvaľovania, ktorý by sa mal dokončiť v 2. polovici roka 2008.

Groupama je jedným z popredných poisťovní vo Francúzsku a v Európe. Vznikla na konci 19. storočia. Ročné výnosy dosahujú 14,2 mld. eur a 11 miliónov klientov obsluhuje približne 30 000 zamestnancov.

Groupama má za strategický cieľ dostať sa medzi prvú desiatku najväčších poisťovní v Európe. Akvizícia OTP Garancia je významným krokom na dosiahnutie strategického cieľa Groupama. Naďalej bude hľadať výhodné akvizíčné možnosti v strednej, východnej a južnej Európe. O tom svedčí aj výrok Jeana Azéma, generálneho riaditeľa Groupama: „Oblasť strednej a východnej Európy a SNŠ je príťažlivým regiónom pre Groupama, ktorý partnerstvo s OTP Bankou vníma ako šancu na to, aby rozšírila svoju činnosť aj v tomto perspektívnom regióne. Pozeráme na túto transakciu ako na odrazový mostík našej stratégie, ktorá nám umožní vstúpiť aj na nové trhy a by sme zároveň posilnili náš vývoj v regióne prostredníctvom partnerstva s najväčšou nezávislou bankou, ktorá má vyše 10 miliónov klientov.

V partnerstve je dôraz na bankovom distribučnom kanáli, ktorý sa doplní vlastným multidistribučným obchodným modelom. Toto spojenie bude mať významnú spoločnú hodnotu pre obidve strany.“

(do)

Na ruskom poistovacom trhu veľký boom

Ruský poistovací trh prudko rastie. Dôkazom je, že od roku 2005 sa predpísané poistné na trhu viac ako zdvojnásobilo. Najdôležitejšou tendenciou na tomto trhu sa v minulom roku stala expanzia západných poistovacích spoločností.

Vo februári minulého roku oznámili, že švajčiarska skupina Zurich kúpila od ruského podnikateľa Michaila Nikolajeva 66 percent akcií poistovacej spoločnosti Nasta. Zurich súčasne získal predkupné právo na kúpu zvyšného podielu.

Akvízie

V tom istom februári 2007 nemecká finančná skupina Allianz kúpila od ruského finančno-priemyselného holdingu AFK Sistema podiel v komerčnej poisťovni Rosno. V máji Allianz uzavrel ďalšiu transakciu. Kúpil stopercentný podiel v poistovacej spoločnosti Progress-Garant. Experti posledný obchod Allianz odhadujú na 250 – 350 mil. USD a celkový trhovú podiel skupiny Allianz na trhu na šesť percent. Allianz je na ruskom trhu najaktívnejšou firmou v sektore akvizícií iných firiem. Kontroluje osem poistovacích spoločností a jednu firmu spravujúcu podielové fondy. V polovici tohto roku sa očakáva spojenie všetkých subjektov do jednej akciovej spoločnosti. V treťom kvartáli minulého roku sa stali známe ešte ďalšie obchody s akciami poistovacích firiem. Prvou bolo to, že majitelia poistovacej firmy Reso-Garantija založili kontrolný balík svojich akcií v Dresdner Bank, ktorá je kapitálovo prepojená s Allianzom. Za akcie, na ktoré má záložné právo banka, dostali približne 700 mil. USD. Okrem toho česká finančná skupina PPF získala 38,46 percent akcií spoločnosti Ingosstrach. PPF kúpi podiel cez fond PPF Beta. Neskôr predala 49 percent tohto fondu talianskej poistovacej skupine Generali. V septembri minulého roku sa stal v Rusku verejne známy fakt, že na miestny poistovací trh vstupuje francúzska poistovacia skupina Groupama. Podľa neoficiálnych informácií rokovali s majiteľmi poisťovni Alfa – strachovanie, čo je súčasť najväčšej ruskej komerčnej banky Alfa – Bank, a poisťovňou Reso-garantija, či majiteľmi Poistovacieho domu VSK.

Legislatíva

Čoskoro sa môžu na ruskom trhu objaviť filiálky zahraničných poisťovní. Umožní to zákon, na ktorého prijatí trvali budúci partneri Ruska v Svetovej obchodnej organizácii (WTO). Otvorenie poistného trhu pre zahraničných investorov je jednou z podmienok prijatia Ruska do WTO. Týmto krokom by mali vyhrať ruskí spotrebiteľia. Zmeny by mala schváliť Štátna дума. Na jej rokovaní minulý mesiac navrhol zmeny v Zákone o zahraničných investíciách a v Zákone o poistovacej činnosti poslanec strany jednotné Rusko Alexander Koval, ktorý je aj prezidentom Celoruského zväzu poisťovateľov. Podstatou zmien je to, že poistovacie služby na území Ruska môžu poskytovať nielen ruské právnické osoby, ale aj filiálky za-

Vladimír Bačišin
Bačišin/Tkáč, s. r. o.

hraničných poisťovní. Dohoda o tejto zmene sa dosiahla v rámci rokovaní s USA o vstupe Ruska do WTO. USA ustúpili v otázke zriaďovania filiállok zahraničných bánk. Podľa dohôd bude v oblasti bankových služieb deväťročné prechodné obdobie.

Na ruskom poistnom trhu pokračuje tendencia zväčšovania poistných subjektov posilňovaním ich kapitálu fúziami či akvizíciami. V dôsledku toho sa znižuje počet subjektov na trhu. Je to aj preto, že mnohé poisťovne mali v svojej štruktúre pobočky ako samostatné sto-percentné dcérske spoločnosti. Mnohé z nich sa však v minulom roku premenili na filiálky a prestali fungovať ako samostatné právne subjekty. Okrem toho sa menší hráči na trhu spájajú s väčšími subjektmi, alebo niekoľko regionálnych hráčov spája svoje sily v rámci jednej novej spoločnosti.

Situácia na trhu

Podľa údajov Federálnej služby dohľadu nad poistným trhom objem predpísaného poistného za tri štvrtroky minulého roku dosiahol 563,5 mld. rubľov (1 rubel je asi približne 1 Sk). Oproti rovnakému obdobiu minulého roka sa zväčšil o takmer štvrtinu (24,9 percent). Dobrovoľné formy poistenie zaznamenali medziročný nárast o necelú pätinu (19,7 percent). V minulom roku dohľad poskytol podnikateľským subjektom 15 licencií na poistovacie činnosti. Vo väčšine išlo o poisťovne zamerané na poistovanie fyzických osôb. Najväčší rast na trhu zaznamenalo poistovanie majetku. Ukazuje sa však aj ďalšia tendencia. Rentabilita podnikania na trhu klesá. Podľa predbežných údajov ku koncu minulého roka predpísané poistné dosiahlo 763,6 mld. rubľov a vyplatené poistné 473,8 mld. rubľov. Predpísané poistné medziročne stúplo o 25,1 percenta a vyplatené poistné o 34,3 percenta.

O B J E D N Á V K A

časopisu slovenského poistovníctva **Poistné rozhľady**

Objednávame u Vás kusov ročného vydania časopisu

Poistné rozhľady. V roku 2008 je nezmenená cena za jedno číslo 38 Sk + DPH, čo je za šesť čísel 228 Sk + 43,50 Sk DPH.

Ročné predplatné do SR: 271,50 Sk

Ročné predplatné do zahraničia: 24 eur – 792 Sk.

Názov firmy, resp. meno a priezvisko:

Adresa:

IČO: IČ DPH:

telefón: e-mail:

Časopisy poslať na adresu (ak sa líši od fakturačnej adresy):

Objednávku prosíme poslať poštou na adresu:

Slovenská asociácia poisťovní, Drieňová 34, P.O. Box 51

820 09 Bratislava 29

alebo na e-mail: ivan.podstupka@slaspo.sk

Vybavuje: Ing. Ivan Podstupka

telefóny 421 (0)2 4342 9985, 421 (2) 0908 773 923.

Dohra kaprunskej katastrofy

Jeden z najkomplikovanejších poisťovacích prípadov u našich rakúskych susedov a pravdepodobne aj v Európe sa po vyše siedmich rokoch chýli ku koncu. Guvernér rakúskej centrálnej banky Klaus Liebscher oznámil, že pozostalí po obetiach kaprunskej tragédie dostanú prvú splátku odškodného definitívne v júni t. r. Celkovo ide o 13,4 miliónov eur, ktoré podľa dohodnutého kľúča vyplatí Rakúska republika, poisťovňa Generali a prevádzkovateľ lanovej dráhy, kde sa nešťastie prihodilo, Gletscherbahn Kaprun AG. Pri požiaru v jednom z tunelov pozemnej lanovky 11. novembra 2000 zahynulo v plameňoch a dyme 155 pasažierov – z NSR, Rakúska, USA, Japonska a ďalších krajín.

I táto mimoriadna geografická rozptýlenosť krajín, z ktorých pochádzali obeť, bola jedným z dôvodov, pre ktoré sa prípad ťahal. Hrozilo, že presadenie požiadaviek pozostalých súdnou cestou by trvalo ešte celé roky a s otáznym efektom. Napokon došlo k mimosúdnej dohode. Podľa nemeckého advokáta Gerharda Podosovnika, ktorý zastupuje jedenásť rodín, to už bola prakticky jediná cesta, ako dospieť k nejakému riešeniu, aj keď je vraj nanajvýš symbolické.

Poisťovňa Generali spoločne s bankou a prevádzkovateľom lanovky vypracovala na odškodnenie osobitný bodovací systém, ktorý zohľadňuje stupeň príbuzenského vzťahu k obetiam. Tí, čo nešťastie prežili – a takých šťastlivcov bolo z celého vlaku len dvanásť – dostanú po 32 360 eur, vdovcom a vdovám pripadne po 24 270 eur. Predstavitelia poisťovne zdôrazňujú, že ich ústav urobil v priebehu uplynulých rokov mnohé jednostranné kroky, ktoré šli nad rámec poisťovacej zmluvy – prevádzkovateľ bol totiž celkovo poistený len na 46 miliónov mariek (v prepočte asi 23 miliónov eur), pričom plnenie za možné škody na zdraví osôb bolo zohľadnené len zlomkom tejto sumy.

Vyplatenie odškodného, resp. bolestného znamená zároveň zánik akéhokoľvek ďalšieho nároku na náhradu škody a Rakúsko tým považuje prípad za uzavretý. S riešením súhlasilo 95 percent zo 420 osôb, ktoré žiadali náhradu.

Výšetovanie katastrofy ukázalo, že mnohé z obetí sa počas požiaru lanovky dopustili osudného omylu – pešo sa vydali tunelom smerom nahor, teda tam, kam na základe fyzikálnych zákonov prúdili aj prudko jedovaté spaliny z horiacej gummy a plastov. V nich sa udusili. Iní sa rozhodli pre dlhšiu, ale správnu cestu smerom nadol, a prežili.

(jg)

Snímka archív

Šťastné problémy zaistovne Münchner Rück

Zdá sa, že neistota na finančných trhoch sa nemeckej zaistovne a poisťovne Münchner Rück zatiaľ nedotkla. Za vlaňajší rok dosiahla čistý zisk 3,9 mld. eur, čo bolo ešte viac ako očakával i generálny riaditeľ Nikolaus von Bomhard. Prekvapujúco vysoké číslo nazval šťastným problémom. Na okraj súčasných turbulencií konštatoval: „Naše striktné zvažovanie miery rizika sa osvedčilo“.

Faktom je, že konkurenti dopadli oveľa horšie.

Kým americkému poisťovaciemu obrovi AIG hrozia miliardové odpisy a Swiss Re dokonca už miliardu dolárov stratila, Mníchovčania sa môžu usmievať. Na americkom hypotekárnom trhu investovali len 166 miliónov eur.

Zaistovňa Münchner Rück je druhá najväčšia na svete. Jej predstavitelia sú však pri posudzovaní výhľadu opatrní. V tomto roku počítajú skôr so všeobecným zhoršením ekonomických pomerov. Obchodné rozpätie pri zaistovaní jednotlivých poisťovní je podľa nich stále nižšie, ale napríklad škody spôsobené klimatickými zmenami sústavne rastú – a tým aj sumy, ktoré poisťovne vyplácajú v rámci zmluvného poistenia. Vlni sa na celkových výsledkoch európskych poisťovní negatívne podpísal orkán Kyril v Nemecku a rozsiahle povodne vo Veľkej Británii. V reakcii na tento vývoj ponúkne mníchovský koncern v oblasti priemyselného poistenia viac špecializovaných produktov, upravených na podmienky konkrétnych zákazníkov. V štádiu plánovania sú poisťovacie zmluvy, ktoré by kryli straty logistických firiem so záväzkami pri preprave tovaru či montážnych dielov vo vopred dohodnutom čase.

Druhý strategický smer mníchovského koncernu predstavuje rozšírenie zahraničnej angažovanosti. Dcérska spoločnosť Ergo, ktorá poskytuje prvotné poisťovacie služby, plánuje rozšírenie činnosti vo východnej Európe, v Číne a Indii. Sústredí sa na klasické služby, akými sú životné poisťky či ručenie za škody. A aj keď v západnej Európe kolovali aj chýry, že poisťovňa Ergo je na predaj, v Mníchove ich rázne odmietli.

(jg)

Zdroj: Handelsblatt

Od roku 1995 dominuje priečeliu budovy Münchner Rück na jednej z hlavných mníchovských ulíc Leopoldstrasse **Chodec**.

17 metrov vysokú, 16 ton ťažiacu sochu vytvoril Američan **Jonathan Borofsky**. Dynamičnosťou a mierne deformovanými proporciami je v kontraste so strohým vzhľadom fasády zaistovne.

Koncentrácia trhov v strednej a východnej Európe

Úroveň koncentrácie
v životnom a neživotnom
poistení v roku 2006 vo
vybraných krajinách
strednej a východnej
Európy

Ruské vydavateľstvo Russian Polis Information Group Ltd. vydalo štúdiu TOP Insurers. Rozoberá sa v nej poistný trh v krajinách strednej a východnej Európy a bývalých krajín ZSSR. Jednou z pozoruhodných častí je analýza koncentrácie na trhoch v jednotlivých krajinách. V regióne pôsobí takmer 2 000 poisťovní. Najviac ich je v Rusku – 855 a na Ukrajine – 411. Veľký počet poisťovní v týchto dvoch krajinách má dôsledky: priemerné predpísané poistné na jednu poisťovňu 14 miliónov eur v Rusku (vrátane povinného zdravotného poistenia) a 5,5 milióna eur na Ukrajine. Tieto nízke čísla negatívne ovplyvňujú konkurenčné prostredie v týchto krajinách.

Úroveň koncentrácie odlišuje Rusko a Ukrajinu od ostatných trhov. Koncentrácia tam výrazne zaostáva aj za najmenej rozvinutými národnými trhmi v regióne. V Rusku má trhový líder podiel len 10,4 percenta, na Ukrajine ešte menej – 4,4 percenta. V oboch krajinách sa národné regulátory usilujú znížiť počet poisťovní náročnými finančnými požiadavkami. Bude však trvať 5 – 7 rokov, kým koncentrácia dosiahne úroveň rozvinutejších trhov v regióne.

Značné množstvo poisťovní a časté schémy daňových únikov, ktoré kryjú poisťovne (najmä na Ukrajine v roku 2006), vážne odrádza zahraničných investorov od vstu-

pu na tieto rýchlo rastúce a potenciálne zaujímavé trhy. Medzi najviac koncentrované trhy s najmenej štvrtinovým podielom lídra sú nerozvinuté trhy ako Tadžikistan, Bielorusko, Gruzínsko, Kirgizsko, Srbsko a Čierna Hora, Macedónsko, Arménsko a Albánsko, ale tiež rozvinutejšie – Slovinsko, Chorvátsko, Slovensko a Česko. V prvej skupine je to dôsledok nerozvinutosti poistného biznisu, nízkeho dopytu a veľkého podielu povinného poistenia. V druhej skupine je príčinou dedičstvo socializmu s bývalými monopolnými poisťovňami, ktoré sa usilujú udržať si postavenie na trhu.

Obraz koncentrácie v segmente životného poistenia ukazuje jasnú vedúcu pozíciu Poľska. Pri 32 poisťovniach je priemer predpísaného poistného na jednu takmer 170 miliónov eur. Nasledujú Česko (92,5 mil. eur), Maďarsko (87,5 mil. eur) a Grécko (87,5 mil. eur) – tu sú čísla rádovo o polovicu nižšie. V ďalších sledovaných krajinách sú ešte podstatnejšie nižšie. Veľké rozdiely možno pripísať dvom príčinám. Po prvé, nie všetky krajiny vyžadujú oddelenie životného a neživotného poistného obchodu. V Rusku sa to žiada až od 1. júla 2007, takže to poznačuje štatistiky roka 2006. Druhá príčina nepresností je spoliehanie sa na údaje národných asociácií. Napríklad v Česku sa nebrali do úvahy zahraničné pobočky, lebo nie sú členmi Českej asociácie poisťovní. Autori sa pokúsili tento nedostatok vyrovnáť priamymi otázkami poisťovníam. Preto by nepresnosti nemali byť výrazné.

Poľsko má najvyššiu koncentráciu trhu aj v neživotnom poistení, priemer je 117,4 mil. eur. Ostatné krajiny nezaostávajú tak, ako pri životnom poistení.

(sp)

Krajina	Životné poistenie					Neživotné poistenie				
	Predpísané poistné v tis. eur	Počet spoločností	Trhový podiel lídra	Trhový podiel TOP3	Trhový podiel TOP5	Predpísané poistné v tis. eur	Počet spoločností	Trhový podiel lídra	Trhový podiel TOP3	Trhový podiel TOP5
Bielorusko	10 013,1	4	61,82	100,00	-	194 573,7	19	61,43	78,54	84,53
Bulharsko	95 680,5	14	29,58	63,44	80,52	545 139,3	23	17,60	44,89	62,99
Chorvátsko	297 461,6	15	16,27	40,99	61,19	822 097,5	18	44,15	69,65	82,58
Česko	1 664 943,7	18	28,06	54,00	72,77	2 591 813,7	30	36,11	74,85	85,34
Estónsko	98 840,5	5	40,57	88,51	100,0	200 018,1	9	36,11	80,94	96,23
Grécko	2 273 707,9	26	18,74	47,77	65,26	2 062 004,9	62	14,59	25,79	36,19
Maďarsko	1 671 101,1	19	27,67	48,67	86,23	1 603 399,2	20	38,16	66,77	82,06
Lotyšsko	38 323,4	7	29,96	74,84	98,49	262 334,8	12	24,16	57,19	74,63
Litva	131 076,2	9	37,63	76,01	92,85	288 246,0	20	34,03	60,67	79,38
Poľsko	5 432 865,9	32	35,97	56,33	7,67	4 226 271,9	36	46,75	64,37	76,24
Rumunsko	324 216,8	18	38,29	56,16	71,49	1 307 655,3	32	22,41	45,23	62,65
Rusko *	468 499,6	855	14,95	40,98	54,22	11 283 915,0	855	10,61	24,54	35,28
Srbsko a Čierna Hora	49 881,4	9	23,79	62,21	86,99	422 710,5	15	37,45	80,25	88,78
Slovensko **	628 440,0	20	26,90	56,88	73,52	761 126,9	21	39,90	72,89	83,75
Slovinsko	425 106,0	9	47,98	70,30	84,66	851 466,0	12	53,80	88,27	90,77
Ukrajina	70 961,0	55	25,90	61,08	75,64	2 196 864,6	356	4,56	11,50	16,66

Zdroj: inštitúcie dohľadu nad poisťovňami, národné asociácie poisťovní, národné banky

* bez povinného zdravotného poistenia

** Ročná správa Slovenskej asociácie poisťovní za rok 2006 udáva predpísané poistné v životnom poistení klasifikované podľa IFRS ako poistné zmluvy 20,500 844 mld. Sk (pri kurze 33 Sk za euro je to 621,237 mil. eur). Za všetky produkty životného poistenia je to 25,503 953 mld. Sk (772,847 mil. eur). Pri neživotnom poistení uvádza oficiálna správa Slovenskej asociácie poisťovní 28,253 178 mld. Sk (941,772 mil. eur). Napriek tomuto rozporu, spôsobenému zrejme iným použitým kurzom SKK/EUR, sa zdá porovnanie krajín zaujímavé.

The Insurance Companies are Interested in Interpretation of the New Act (p. 2)
The interpretation of the New Act on Insurance No. 8/2008 - Coll. of 28 November 2007 on Insurance and on amendments and supplements to certain laws - was discussed on the meeting organized by the Slovak Insurance Association at the National Bank of Slovakia.

Dušan Katonák, the Head of Insurance Department, Financial Market Section, Ministry of Finance explained the changes in the new act. He also informed on the law-making process, on works that proceeded on the act, goals that should be reached by the new act, i.e. the transposition of Directive 2005/68/EC on reinsurance, experience-based improvement, lessons learned in banking sector as well as the first step towards the Solvency II. The National Bank of Slovakia is obligated step-by-step to pass anew 24 provisions as administrative legal regulations.

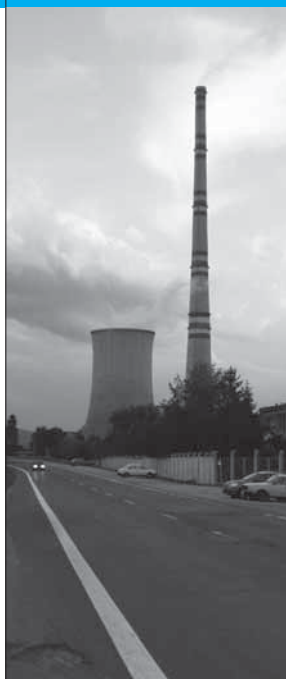
The act includes suggestions made by the Slovak Insurance Association of Insurance and Slovak Society of Actuaries. Up to this based on a written request of an insurance company, branch of a foreign insurance company, reinsurance company or a branch of a foreign reinsurance company the National Bank of Slovakia may prolong the time limit for submission of the progress report of the insurance company, branch of a foreign insurance company, reinsurance company or branch of a foreign reinsurance company for the preceding calendar year drawn up by the responsible actuary.

Regulation Changes

Júlia Čillíková, the Director of Regulation and Risk Management Methodology Department, National Bank of Slovakia, informed about the regulation changes in the insurance sector by course of the new act.

The insurance company from another member state or reinsurance company from another member state sets up provisions by course of homeland legal system except of technical provisions for commitment payment to Slovak Insurers' Bureau. If the Insurance Company performs activities on the territory of several states, therefore is not obligated to locate the technical provision resources into the assets on the territory of these states or on the territory of one of those.

There are new possibilities in the way of location - to buy debt securities issued by a special objective tool and in a form of liabilities and other analogical assets towards reinsurance company or reinsurance company from another member state and towards foreign reinsurance company.

Assurance for both Car Owners and Insurance Companies (p. 6)

(Róbert Zrubák, CEO IRIS IDENT, s. r. o., Banská Bystrica)

Originality control in the Slovak Republic has begun on September 1, 2007 on the basis of voluntariness. The start of an overall originality control was fixed to January 1, 2008. In the first stage there are checked through originality control the individually imported vehicles and the vehicles after an individual rebuilding. In the second stage, i.e. after building up an certain net, the obligation to submit the Expertise on originality control besides the ratification of individually imported vehicle, the EC type ratification approval of the vehicle, etc., will be extended to demise (property) assignment of the vehicle to another person and to changes made on the vehicle, if a change occurs or if a change is needed or a completion of recorded data into the certificate on evidence is needed.

The asset of originality control for insurance companies

A positive influence of the compulsory originality control introduction on the trend in vehicle robberies is obvious. Analogically we can say the same about the influence on the area of vehicle insurance. Even if it is not obvious for the first sight, this trend should positively influence CASCO insurance too. At each originality control is also measured the thickness of the skim layer on the whole vehicle. This way - there are immediately revealed the signs of repairs and they are recorded into the AISKO. If the car should have replaced parts, then every sign of the repair of the original part indicates the opposite. During the originality control extensive photo documentation is made, which is also recorded into the AISKO. It also contains shots of the exterior, interior and signs of typical individual damage. This way is documented the actual state of the vehicle in time of the originality control, while the vehicle is checked.

At the first control the vehicle is marked besides a control stamp of originality control with 13 protective control stamps, that have specific features. If the insurance companies indicate an interest in a more complex vehicle marking or concrete part marking, then we have a product that should be applied. Definitely, the originality control should establish order into the damaged vehicles too, more precisely to that what remained after a total crash of the vehicle. Not to enable deceivers to get rid of the problematic vehicles by total crash, we recommend the insurance companies to ask for originality control before paying out the insurance policy. Another arrangement should be the introduction of compulsory originality control before the vehicle recycling. This originality control should be paid from the recycle fund.